

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

March 2025 | SL

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

UVODNIK

Uvodnik

Premostitev razlik: kako se lahko civilna družba bori proti škodljivi polarizaciji

V času, ko se naše družbe soočajo z vse večjo polarizacijo in upadom zaupanja v demokratične institucije, mora civilna družba odigrati svojo vlogo. Polarizacija sama po sebi ni vedno negativna, saj različna stališča krepijo demokratično razpravo. Kadar pa vodi v sovražnost, dezinformacije in delitve, ogroža same temelje naših demokracij.

V letošnjem tednu civilne družbe smo se seznanili z izjemnimi primeri pobud za proti škodljivi polarizaciji. Ob podelitvi nagrade EESO za civilno družbo so bile izpostavljene organizacije, ki se ukvarjajo z medijsko pismenostjo, preprečevanjem dezinformacij in spodbujanjem medgeneracijskega dialoga. To so vrste projektov, ki jih je treba podpreti, če želimo zgraditi odporne in kohezivne družbe.

V Evropi smo priča vse večji razdrobljenosti družbe. Med številnimi izzivi so gospodarske neenakosti, socialna izključenost, digitalne dezinformacije in politični ekstremizem. Nedavni vzpon populističnih gibanj po Evropi, zmanjševanje pluralnosti medijev in upadanje zaupanja v institucije kažejo, kako polarizacija spodbuja nezadovoljstvo. Ti trendi slabijo demokratične strukture in spodkopavajo socialno kohezijo, zato v takšnih časih civilna družba ni le udeleženka v demokratičnem procesu, temveč tudi varuhinja njegove odpornosti.

Organizacije civilne družbe so že dolgo v ospredju boja za zaščito demokratičnih vrednot. Delujejo kot posredniki, ki zastopajo različna stališča, preprečujejo napačne informacije in spodbujajo informirane javne razprave. Nudijo platformo tistim, ki se ne počutijo slišani, in se zavzemajo za vključujoče politike, ki premoščajo razlike, ne pa jih poglobljajo. Civilna družba se z državljskim udejstvovanjem, razpravami, ki temeljijo na dejstvih, in pobudami, ki spodbujajo strpnost, dejavno bori proti silam razdora.

EESO je trdno prepričan, da je krepitev sodelovanja in dialoga edini način za napredek. To vidimo pri svojem delu vsak dan - naši člani, ki zastopajo delodajalce, sindikate in nevladne organizacije, sodelujejo v robustnih razpravah, vendar vedno s ciljem najti skupne točke. Naša moč je v konsenzu in to je model, ki ga je treba razširiti po vsej Evropi.

Organizacijam civilne družbe je treba omogočiti, da v celoti odigrajo svojo vlogo pri odpravljanju polarizacije. To pomeni, da jim je treba nuditi dostop do finančnih sredstev, zaščititi njihovo sposobnost svobodnega delovanja in spodbujati okolje, v katerem je njihov prispevek k demokratičnemu življenju priznan in cenjen. Okrepiti je treba mehanizme sodelovanja, bodisi s posvetovanji z državljani, pobudami na lokalni ravni ali orodji posvetovalne demokracije, da se bodo ljudje počutili vključene v sprejemanje odločitev.

Prihodnost Evrope je odvisna od tega, ali se bodo njeni državljani počutili zastopane, angažirane in slišane. Civilna družba ni dodatek k demokraciji, temveč njena hrbtenica. V času, za katerega so značilne delitve, mora imeti na voljo orodja, priznanje in prostor, ki ga potrebuje za nadaljnje varovanje naših demokratičnih vrednot. S spodbujanjem dialoga, socialnega vključevanja in boja proti ekstremizmu je civilna družba tista sila, ki lahko polarizacijo spremeni iz vira konfliktov v gonilo konstruktivne razprave in družbenega napredka.

S skupnimi močmi poskrbimo, da delitev ne bo zaznamovala naše prihodnosti. Namesto tega zgradimo Evropo, v kateri bo raznolikost mnenj krepila našo enotnost in se bo s sodelovanjem ponovno vzpostavilo zaupanje, civilna družba pa bo vodilna pri premagovanju razlik.

Oliver RÖPKE

predsednik EESO

KOLEDAR DOGODKOV

3. april 2025

Socialni dialog za boljše kakovost življenja in dela na Zahodnem Balkanu, Tirana, Albanija

10. april 2025

Za akcijski načrt EU za redke bolezni, Varšava, Poljska

29. in 30. april 2025

Plenarno zasedanje EESO

POSEBNI GOST

Naš posebni gost je **Nicolas Gros-Verheyde**, francoski novinar, avtor ter strokovnjak za obrambno in zunanjo politiko. Podrobno nam predstavlja pet predlogov iz načrta ReArm Europe, ki ga je pred kratkim predložila Evropska komisija za okrepitev evropske obrambe zaradi vse večje zaskrbljenosti glede zavezanosti ZDA evropski varnosti.

Nicolas Gros-Verheyde je francoski novinar od leta 1989. Kot dopisnik za EU in Nato je delal pri Ouest France, ARTE, LCI in France Culture. V evropskih krogih je poznan in cenjen zaradi izjemnega poznavanja evropskih zadev ter obrambne in zunanje politike. Je uredniški direktor portala B2, ustanovljenega leta 2008, ki je vodilni in najizčrpnější medij na področju evropske obrambe in diplomacije. Upravlja ga neprofitno

združenje v obliki novinarske zadruge, financira pa se z naročninami. <https://club.bruxelles2.eu/>

Avtor knjig *Défense européenne à l'heure de la guerre en Ukraine, La politique européenne de sécurité et de défense commune. Parce que l'Europe vaut bien une défense in Europe de la défense ter* političnih novic na LN24, France-Info in RTBF.

COPYRIGHT: NICOLAS GROS-VERHEYDE

NAČRT REARM EUROPE

Pripravil Nicolas Gros-Verheyde

Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen je na posebnem vrhu 6. marca predstavila načrt ReArm Europe - načrt za ponovno oborožitev Evrope, ki ga je potrdilo vseh 27 držav članic. Vsebuje pet - brez dvoma zanimivih - glavnih predlogov, o katerih pa bi bilo treba še razpravljati.

Prvi predlog se nanaša na prožnost v Paktu za stabilnost in rast.

Komisija predlaga uporabo odstopne klavzule iz pakta, ki bi državam članicam omogočila povečanje izdatkov za obrambo za 1,5 % BDP, ne da bi pri tem tvegale, da bo zoper njih sprožen postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Pričakovani rezultat? Skoraj 650 milijard EUR v štirih letih. Po besedah Ursule von der Leyen mora namreč Evropa bistveno povečati svoje izdatke za obrambo.

Drugi predlog je instrument za obrambna posojila.

Vreden bi bil 150 milijard EUR in bi se financiral s posojili iz proračuna EU na podlagi sistema, podobnega sistemu makro-finančne pomoči. Uporabljal naj bi se na prednostnih področjih, na katerih so resne pomanjkljivosti, kot so zračna in raketna obramba (nemška pobuda za zaščito evropskega neba), artilerija, rakete in strelivo, droni in protidronski sistemi, strateški spodbujevalci, zaščita kritične infrastrukture (tudi vesoljske), vojaška mobilnost, kibernetika, umetna inteligenca in elektronsko bojevanje.

Za pospešitev procesa Komisija predlaga uporabo člena 122 Pogodbe, v skladu s katerim je v izjemnih primerih potrebno le soglasje med državami članicami in Svetom EU, Evropski parlament pa je o zadevi zgolj obveščen. To pomeni izogibanje demokratičnemu procesu, kar bi bilo mogoče izpodbijati. Načrt za okrepitev evropske obrambe je bil namreč potrjen na vrhu v Versaillesu marca 2022 - pred tremi leti! Težko bi trdili, da gre za nujno zadevo!

Tretji predlog je poseg v regionalne sklade.

Komisija trdi, da lahko Evropska unija z evropskim proračunom kratkoročno doseže več: s prerazporeditvijo sredstev z nekaterih proračunskih postavk. Predlaga, naj se državam članicam dovoli uporaba programov kohezijske politike za povečanje izdatkov za obrambo, in namerava olajšati postopek prostovoljnih prerazporeditev na druge sklade EU z obrambnimi cilji.

To pa je veliko zmanjšanje sredstev v sedanjem večletnem proračunskem načrtu (2021–2027). Ali naj žrtvujemo socialno ali regionalno kohezijo v korist obrambe? Vprašanje, o katerem bi bilo treba razpravljati.

Hkrati bi bilo mogoče bolje izkoristiti platformo za strateške tehnologije za Evropo (STEP) tako, da se jo razširi na vse tehnologije v obrambnem sektorju. Še ena možnost je – po mnenju Komisije – sprostitev sedanjih omejitev, kot so pravila o konkurenci ali predhodnem financiranju in sofinanciranju.

Četrty predlog vključuje posojila Evropske investicijske banke (EIB).

EIB in njeni delničarji (države članice) so že večkrat izrazili nasprotovanje kakršnim koli nadaljnjim posojilom izključno za vojaški sektor in dajejo prednost večnamenskim posojilom. Zato Komisija vztraja, da je treba spremeniti politiko EIB.

Pri petem predlogu gre za mobilizacijo zasebnega kapitala.

Namen je obrambnim podjetjem omogočiti čim boljši dostop do kapitala in financiranja, kar je za to industrijo vedno znova problem. To zamisel bi bilo treba vključiti v sporočilo o uniji prihrankov in naložb.

K BISTVU

Član EESO Marcin Nowacki, poročevalec za mnenje [Financiranje obrambe v EU](#), navaja priporočila EESO za krepitev varnosti EU. EESO zaradi vse večjih varnostnih groženj in spreminjajočih se zavezništev poziva k enotnemu in trdnemu obrambnemu mehanizmu EU. Evropa se ne more več tako močno zanašati na dobavitelje orožja izven EU kot doslej. Pri tem ne gre le za to, da se porabi več sredstev, ampak da se ta porabijo pametno in učinkovito.

EVROPSKA OBRAMBA: PORABA MORA BITI PAMETNA IN UČINKOVITA

Marcin Nowacki

Evropa se sooča s hitro spreminjajočim se geopolitičnim okoljem, zato se postavlja ključno vprašanje: kako lahko Evropska unija v vse bolj negotovem svetu poskrbi za svojo varnost? EESO je v mnenju [Financiranje obrambe v EU](#) predstavil celovit načrt, da bi okrepili varnost EU in se pripravili na sedanje in prihodnje izzive.

Mnenje je bilo sprejeto v času stopnjevanja varnostnih groženj. V jedru stališča EESO je poziv k enotnemu in trdnemu mehanizmu za financiranje obrambe EU. Trenutne strukture financiranja so neustrezne in potrebne so spremembe. Brez bolj usklajenega pristopa k financiranju obrambe obstaja tveganje, da bo EU zaostala pri zaščiti svojih interesov. V mnenju je med drugim omenjeno zaskrbljujoče dejstvo, da je bilo 78 % od

75 milijard EUR, ki so jih države EU porabile za javna naročila na področju obrambe, plačanih dobaviteljem zunaj EU (povzeto iz poročila Komisije [o prihodnosti evropske konkurenčnosti](#)). Vse večje odvisnosti od zunanjih ponudnikov ne smemo zanemariti.

Vendar pa ne gre le za večjo porabo, temveč za to, da mora biti ta poraba pametna in učinkovita. EESO priporoča okrepitev usklajevanja med EU in zvezo NATO, povečanje financiranja za pobude, kot sta Evropski obrambni sklad in evropski mirovni instrument, ter osredotočanje na skupno nabavo, da bi racionalizirali vire in zmanjšali stroške. Poleg tega se EESO zavzema za to, da bi evropske članice zveze NATO za obrambo namenile vsaj 2,5 % svojega BDP, kar bi okrepilo evropski odziv na trenutne geopolitične grožnje. S tem višjim ciljem porabe bodo evropske članice zveze NATO učinkoviteje prispevale h kolektivni varnosti, hkrati pa ohranile popolno suverenost nad svojimi oboroženimi silami.

Poleg tega so pobude, kot sta akt v podporo proizvodnji streliva in instrument za okrepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili (EDIRPA), bistvene za okrepitev obrambnih zmogljivosti EU. S temi prizadevanji bo Evropa lahko učinkovito združevala vire ter zagotovila vojaško in civilno pripravljenost.

Za nacionalno varnost postaja vse pomembnejši tehnološki napredek, vključno z umetno inteligenco, droni in kibernetško varnostjo. EESO poudarja pomen naložb v ta področja, da bi prehiteli nastajajoče grožnje. Sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem je ključno za spodbujanje inovacij, zlasti na področju umetne inteligence, dronov in sistemov kibernetške varnosti.

Mnenje se zavzema tudi za odporen evropski ekosistem obrambne industrije ter spodbujanje tesnejšega sodelovanja med podjetji, MSP in vladami. S pospeševanjem inovacij in zagotavljanjem nadaljnje konkurenčnosti Evrope se bo zmanjšala odvisnost od zunanjih dobaviteljev ter povečala samozadostnost obrambne industrije.

Poleg tega ne smemo pozabiti regionalnih pobud znotraj EU. Krepitev regionalnega sodelovanja bo pripomogla k prilagajanju obrambnih strategij posebnim varnostnim izzivom, s katerimi se soočajo različne

države članice. Ta pristop zagotavlja, da se bodo regionalni problemi ustrezno obravnavali v širšem okviru EU.

Pri krepitevi obrambe EU ne gre le za varnost, temveč tudi za ohranjanje vrednot EU. Prepričani smo, da si lahko EU z upoštevanjem načrta, ki smo ga opisali v mnenju, zagotovi varno prihodnost in mir ter zaščiti svoje gospodarske interese.

VPRAŠANJE ZA ...

Javierja Garata Péreza, poročevalca za mnenje EESO o priporočilih civilne družbe za evropski pakt za oceane, smo vprašali, kaj so najpomembnejša priporočila EESO za pobudo Evropske komisije, ki določa obsežno vizijo vseh politik, povezanih z oceani. Kakšni konkretni ukrepi so potrebni za zaščito oceanov pred uničenjem in onesnaževanjem ter za ohranitev njihove biotske raznovrstnosti? Katere so največje grožnje za dobro stanje oceanov in kakšne rešitve predlaga Odbor?

VIZIJA EESO ZA EVROPSKI PAKT ZA OCEANE – NA?RT ZA KONKUREN?NOST, ODPORNOST IN BLAGINJO

Pripravil Javier Garat Pérez

V odgovor na pobudo predsednice Ursule von der Leyen za evropski pakt za oceane je Evropski ekonomsko-socialni odbor pripravil nekaj temeljnih priporočil za spodbuditev obsežnega in uravnoteženega pristopa k upravljanju oceanov. Jedro njegove vizije so skrb za zdrave in produktivne oceane, spodbujanje modrega gospodarstva EU, krepitev pomorskih raziskav in inovacij ter ohranjanje morskih ekosistemov za prihodnje

generacije.

Sprostitev potencialna modrega gospodarstva

EESO poudarja, da je nujno razviti trdno in konkurenčno modro gospodarstvo. To vključuje poenostavitev regulativnih okvirov, zagotavljanje strateške avtonomije, spodbujanje inovacij ter napredek pri razogljičenju.

Za cvetočo prihodnost pomorske industrije se EESO zavzema za nujne naložbe v e-goriva, proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju in inovativne pomorske tehnologije. Poleg tega bo oblikovanje močnega pomorskega grozda z jasnimi cilji glede trajnostnosti Evropi pomagalo ohraniti vodilno vlogo v pomorski industriji. Zato je treba ustanoviti industrijsko zaveznitvo za vrednostne verige modrega gospodarstva in okrepiti strategijo EU za pomorsko varnost.

Poleg naštetega EESO priporoča tudi oceno sedanjih politik, kot je skupna ribiška politika. Trajnostno ribolov bi bilo treba nenehno podpirati in zmanjšati odvisnost od uvoza morske hrane, za katerega bi morali veljati enaki socialni in okoljski standardi. EESO Evropsko komisijo še poziva, naj do leta 2026 pripravi akcijski načrt EU za „modro hrano“.

Izboljšanje znanja o morju, raziskav in inovacij

EESO poziva k večjemu financiranju pomorskih raziskav in inovacij ter poudarja, da sta potrebna timsko znanstveno delo na globalni ravni in boljša tehnologija v pomorskem sektorju. V ta namen predlaga oblikovanje vozlišč modrega gospodarstva in ustanovitev opazovalne skupine EU za oceane.

Spodbujanje naložb in financiranje za trajnostne oceane

EESO poudarja, da je treba mobilizirati obsežno javno in zasebno financiranje za podporo cilju trajnostnega razvoja št. 14 (življenje v vodi). V ta namen bi bilo treba v okviru programov financiranja EU, kot je Obzorje Evropa, uvesti namenske proračunske postavke za projekte, povezane z oceani. Tudi za Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA) bi bilo treba nameniti več sredstev, da bi z njim lahko podprli konkurenčne in razogljičene sektorje.

Socialno vključujoč in pravičen prehod

V odpornem pomorskem gospodarstvu morajo biti delavci pravično obravnavani. EESO priporoča ukrepe za odpravo pomanjkanja delovne sile, spodbujanje generacijske pomladitve in omogočanje poklicnega usposabljanja. Uvedeni bi morali biti obsežni sistemi socialne podpore za zaščito delavcev, zlasti če ne morejo prevzeti novih funkcij, ki nastajajo zaradi tehnoloških sprememb.

Zdravi in odporni oceani

Naši oceani so ogroženi na mnoge načine: zaradi podnebnih sprememb, onesnaževanja, plastike in človekovega ravnanja. Zato EESO poziva k večjim prizadevanjem za obnovo in zaščito morij ter k trajnostnemu ohranjanju v skladu z globalnimi zavezami glede biotske raznovrstnosti. Doseči dobro okoljsko stanje je ključno tudi za gospodarsko stabilnost in odpornost proti podnebnim spremembam. Poleg tega so nujno potrebni naložbe v zeleno infrastrukturo, zmanjšanje onesnaževanja in evropski načrt za prilagajanje podnebnim spremembam, hkrati pa je treba okrepiti vodilno vlogo EU v svetovnem pomorskem upravljanju.

Obsežen okvir upravljanja oceanov

Za večjo gospodarsko blaginjo ob sočasnem spoštovanju omejitev našega planeta EESO poziva k regionalnemu sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, da bi bile politike usklajene. Zavzema se tudi za boljše

mednarodne sporazume, trdnejšo oceansko diplomacijo EU in posebne delovne skupine v institucijah EU za pomorske teme.

Priporoča tudi izboljšanje pomorskega prostorskega načrtovanja, da se uravnotežijo različni interesi, na primer širjenje pridobivanja energije iz odobalnih virov, ki ga je treba uskladiti z ribolovom in akvakulturo. Cilj je spodbuditi soobstoj in trajnostnost, hkrati pa poskrbeti, da bodo tradicionalne ribiške skupnosti preživele in bodo vključene v odločanje.

NOVICE EESO

Civilna družba pod udarom: zakaj mora EU ukrepati takoj

Organizacije civilne družbe so tarča napadov po Evropi in Ameriki. EU mora ukrepati takoj, da jih zaščiti in zavaruje demokracijo. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je na plenarni razpravi ob mednarodnem dnevu nevladnih organizacij poslal jasno sporočilo: organizacije civilne družbe so prvi braniki demokracije. Zmanjšanje sredstev zanje ogroža njihovo preživetje, zato mora EU nemudoma ukrepati, da jih zaščiti in podpre.

EESO je 27. februarja organiziral razpravo z naslovom *EU in civilna družba: krepitev demokracije in udeležbe*, ki je predstavnikom in strokovnjakom iz organizacij civilne družbe ter poslancem Evropskega parlamenta omogočila razpravo in oceno vloge organizacij civilne družbe na tem pomembnem področju.

Raquel García Hermida-Van Der Walle, evropska poslanka iz skupine Renew Europe, je poudarila, da organizacije civilne družbe pogosto prispevajo k zagotavljanju nadzora in ravnovesja. Prav tako omogočajo različne načine družbene interakcije, ki lahko nadomesti manjkajoče vladne storitve. Vendar so prva tarča napadov, saj so lahko za nekatere vlade politično neugodne.

Nicholas Aiassa, direktor organizacije Transparency International Europe, je dejal: „V Evropskem parlamentu poteka organizirana politična kampanja za diskreditiranje, zmanjševanje financiranja in oteževanje vloge in funkcije organizacij civilne družbe. Najdenih ni bilo nobenih dokazov o finančnih nepravilnostih.“

Januarja je desnosredinska Evropska ljudska stranka (EPP) v Evropskem parlamentu obtožila okoljske in podnebne nevladne organizacije, da jih Evropska komisija financira za lobiranje v Parlamentu, drugih institucijah EU in pri poslancih Evropskega parlamenta, kar je sprožilo ogorčenje med evropskimi organizacijami civilne družbe.

Kritike organizacij civilne družbe niso nič novega, vendar so bili nedavni napadi toliko močnejši zaradi lažnih novic in dezinformacij. Kot je dejala **Brikena Xhomaqi**, sopedsedujoča povezovalne skupine EESO, so te razmere poziv vsem organizacijam civilne družbe, naj stopijo skupaj in poskrbijo za spremembe. „Ljudje bi morali vedeti, da je večina organizacij civilne družbe odvisna od prostovoljnega dela, zato ne zapravlja davkoplačevalskega denarja,“ je dodala.

Udeleženci so pozvali tudi Evropsko komisijo, naj odločneje spregovori o tej temi, in predlagali številne rešitve za okrepitev vloge organizacij civilne družbe.

García Hermida-Van Der Walle je dejala, da se bo zavzemala za to, da se vloga organizacij civilne družbe v večji meri prizna in okrepi v poročilu o stanju pravne države in mehanizmu pogojenosti s pravno državo kot omogočitvenemu pogoju.

Michał Wawrykiewicz, poslanec EPP, je dejal, da je njegova naloga ozaveščati o teh temeljnih temah znotraj svoje skupine. Druga točka, ki jo je izpostavil, je obveščanje odločevalcev o tem, da so organizacije civilne družbe in nevladne organizacije tiste, ki delujejo na terenu in zagotavljajo temeljne storitve, ki neposredno vplivajo na življenja ljudi.

Predsednik EESO **Oliver Röpke** je podprl stališča predstavnikov organizacij civilne družbe in dejal: „Upreti se moramo prizadevanjem za delegitimizacijo teh organizacij ali omejevanje njihovega dostopa do sredstev, ki so bistvena za demokratično udejstovanje. Organizacije civilne družbe se soočajo z omejitvami financiranja in vse večjimi političnimi pritiski, zato potrebujejo obsežnejšo in predvidljivejšo podporo, da bi lahko nadaljevale svoje pomembno delo.“ (at)

Izzivi so ogromni, ogromna pa je tudi moč civilne družbe

Tedna civilne družbe, ki ga je Evropski ekonomsko-socialni odbor organiziral med 17. in 20. marcem 2025, se je udeležilo več kot 800 predstavnikov organizacij civilne družbe in deležnikov z vse Evrope, vključno z mladinskimi organizacijami, nevladnimi organizacijami in novinarji. Ob otvoritvi sta bili poudarjeni zaščita državljanskega prostora s pravnimi sredstvi in ključna vloga civilne družbe, ki od oblasti zahteva odgovornost, gradi mostove, podpira družbeno odpornost in daje glas tistim, ki so prepogosto prezrti.

Tema letošnjega tedna civilne družbe je bila [Krepitev kohezije in sodelovanja v polariziranih družbah](#). Program je zajemal [okrogle mize povezovalne skupine](#), [dan evropske državljanske pobude](#) in podelitev [nagrade za civilno družbo](#). Namen je bil:

- obravnavati vse vežjo polarizacijo, ki se v zadnjih letih zastruje zaradi posledic finanžne krize, podnebnih sprememb in vse vežje dohodkovne neenakosti;
- poudariti kljužno vlogo, ki jo lahko ima pri tem civilna družba;
- zbrati predloge rešitev civilne družbe in njene zahteve za oblikovalce politik EU, da bi s krepitvijo družbene kohezije in demokratižne udeležbe na kljužnih podrožjih družbe prispevali k depolarizaciji Evrope.

Predsednik EESO **Oliver Röpke** je v uvodnem govoru poudaril: „Civilna družba se mora spoprijeti z izzivom. Sodelovanje, dialog in solidarnost niso le ideali – so temelj odporne in združene Evrope. Tu, na tednu civilne družbe, želimo znova potrditi svojo zavezanost vključevanju in aktivnemu državljanstvu. Močna demokracija ni odvisna le od institucij, temveč od sodelovanja vseh njenih državljanov.“

Albena Azmanova, profesorica političnih in družbenih ved na londonski univerzi City Saint George's, je v svojem osrednjem govoru spregovorila o vse večji gospodarski negotovosti, s katero se sooča večina ljudi in ki jo je poimenovala „epidemija prekarnosti“. Pojasnila je, da ima civilna družba v času velike negotovosti ključ do preboja.

„Velika gospodarska negotovost je večini ljudi vzela voljo do boja. Civilna družba še ima to voljo. Aktivisti civilne družbe imajo motivacijo, ki izhaja iz zavzemanja za popravo krivičnih razmer. To so vidne noge in roke demokracije,“ je dejala.

Podpredsednik Evropskega parlamenta **Younous Omarjee** je dejal: „Civilno družbo potrebujemo kot vez med državljani v kontekstu naraščajočega individualizma in kot obrambo pred skrajno desničarskimi idejami, ki se širijo.“

Ministrica za civilno družbo **Adriana Porowska** je kot predstavnica poljskega predsedstva EU izpostavila ključno vlogo nevladnih organizacij pri socialni odpornosti in njihovi podpori ranljivim skupinam in prebivalcem na odročnih območjih. Predstavila je poljske izkušnje s civilno družbo, ki krepi nacionalno odpornost.

Brikena Xhomaqi, sopredsednica povezovalne skupine EESO z evropskimi mrežami civilne družbe, je poudarila, da se enotnost v raznolikosti, ki je ponosni slogan EU, izvaja na lokalni ravni. Dejala je, da so organizacije civilne družbe in nevladne organizacije tarča napadov, njihovo financiranje in vloga pa se postavljata pod vprašaj. „Organizacije civilne družbe brez sredstev ne morejo delovati. Institucije morajo zaščititi civilno družbo; potrebujemo pravno zaščito za državljanski prostor, da bo naša družba ostala enotna in združena v raznolikosti.“

Slovaško debatno društvo prejemnik 15. nagrade EESO za civilno družbo za boj proti škodljivi polarizaciji

Z vodilno nagrado EESO za civilno družbo se poudarja izjemen prispevek civilne družbe k ohranjanju in krepitevi evropske identitete in državljanstva. Nagrada se vsako leto podeli na drugo temo, ki močno zaznamuje družbo in je povezana z delom EESO.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je 20. marca nagradil tri organizacije civilne družbe – iz Slovaške, Belgije in Francije – za njihove pionirske projekte, s katerimi se borijo proti porastu škodljive polarizacije v Evropski uniji.

Nagrada v višini 32 000 EUR je bila razdeljena med tri najboljše uvrščene.

Glavno nagrado v višini 14 000 EUR je prejela Slovenská debatná asociácia (Slovaško debatno društvo) za [olimpijado kritičnega razmišljanja](#), ki je pionirska pobuda, s katero se krepi odpornost proti dezinformacijam med slovaško mladino. V okviru projekta poteka študentsko tekmovanje v treh starostnih skupinah, na katerem se študenti soočijo z resničnimi medijskimi izzivi in ocenjujejo verodostojnost vsebine.

Drugouvrščena sta prejela vsak po 9 000 EUR.

Reporters d'Espoirs (Poročevalci upanja) iz Francije so prejeli **drugo nagrado** za projekt *Prix Européen Jeunes Reporters d'Espoirs* (Evropska nagrada za mlade poročevalce upanja). Gre za program usposabljanja v francoskem jeziku za novinarstvo rešitev.

Tretjo nagrado je prejelo belgijsko združenje **FEC Diversité asbl** za projekt „ESCAPE GAME EXTREME DROITE pour se désintoxiquer“ (Igra pobega – skrajna desnica – razstrupljanje), potopitveno igro zoperstavljanja skrajno desnim ideologijam.

O 15. izvedbi nagrade EESO za civilno družbo

S tokratno nagrado so bili izpostavljeni neprofitni projekti posameznikov, zasebnih podjetij in organizacij civilne družbe, ki so prispevali k boju proti škodljivi polarizaciji v Evropski uniji.

V zadnjih letih so Evropo prizadele številne krize, od ruske agresije na Ukrajino, naraščajočih cen energije in življenjskih stroškov do nadaljnjih gospodarskih in socialnih posledic pandemije COVID-19. Takšne krize lahko zmanjšajo zaupanje v javne institucije in povzročijo škodljivo polarizacijo v družbi.

Čeprav je polarizacija lahko del odprte in pluralne družbe, pa naraščajoči populizem in negativna polarizacija predstavljata velik izziv za evropske demokracije. Evropa se prav tako sooča z nadaljnjim cepljenjem tradicionalnega medijskega prostora, naraščanjem dezinformacij in napadi na svobodo medijev, kar še dodatno ogroža demokratične vrednote.

Letošnji zmagovalci so bili izbrani iz obsežnega in raznolikega nabora več kot 50 prijavljenih projektov iz 15 držav članic. Zmagovalni projekti so bili izbrani zaradi izjemne ustvarjalnosti, zavzetosti in predanosti v boju proti škodljivi polarizaciji v evropski družbi.

„Organizirana civilna družba ima temeljno vlogo pri varovanju evropske demokracije, kar se je ponovno pokazalo z letošnjimi izjemnimi in pestrimi projekti,“ je dejal podpredsednik EESO, pristojen za komuniciranje, **Aurel Laurențiu Plosceanu**.

Tri leta ruske vojne proti Ukrajini: opredelitev geopolitične prihodnosti EU

Ob tretji obletnici brutalne in neizzvane vojne agresije Rusije na Ukrajino, ki ni le napad na suvereni narod, temveč tudi na temeljne vrednote demokracije, človekovo dostojanstvo in na pravih temelječo mednarodno ureditev, solidarno podpiramo ukrajinski narod, je v izjavi, objavljeni med februarskim plenarnim zasedanjem EESO, dejal predsednik EESO Oliver Röpke.

Od prvega dne te invazije smo Ukrajini stali ob strani – ne le simbolično, temveč tudi s konkretnimi dejanji. Danes ponovno potrjujemo svojo neomajno zavezanost podpiranju suverenosti, demokracije in evropske prihodnosti Ukrajine. EU pozivamo, naj ohrani in okrepi svojo politično, gospodarsko, humanitarno in vojaško podporo.

Ukrajinsko ljudstvo je pokazalo izjemen pogum in odpornost pri obrambi svoje države in načel, ki nas povezujejo kot Evropejce. EESO, njegovi člani in evropska civilna družba, ki jo Odbor zastopa, že od prvega dne invazije stojijo Ukrajini ob strani – ne le simbolično, temveč tudi s konkretnimi dejanji.

Ob zaostrovanju geopolitične negotovosti so nedavne izjave predstavnikov ZDA, ki vnašajo dvom v zavezo Nata h kolektivni obrambi, zelo zaskrbljujoče. Evropa si ne more privoščiti, da bi ob tem stala križemrok.

Ukrajina se ne bori le za svoje preživetje, temveč za varnost celotne evropske celine.

EESO poziva voditelje EU, naj izkoristijo ta trenutek in okrepijo evropske varnostne in obrambne zmogljivosti, na novo opredelijo strateško avtonomijo, branijo multilateralizem in poglobijo sodelovanje z Združenimi narodi, obenem pa vzpostavijo močnejša globalna partnerstva z demokratičnimi zavezniki zunaj Evrope.

Evropa mora ukrepati takoj.

Neodločnost ne pride v poštev. Oklevanje gre na roko avtokratom in agresorjem.

Demokratične države morajo biti enotne in trdne.

EESO poziva EU, naj okrepi svojo strateško avtonomijo, brani demokracijo in temeljne pravice ter odločno podpira Ukrajino. Zdaj je čas za strateško geopolitično ukrepanje EU.

Celotna izjava je na voljo [tu](#). (at)

Prednostna naloga poljskega predsedstva EU: krepitev evropske varnosti in ohranjanje enotnosti Evrope

Glavna naloga sedanjega poljskega predsedstva Sveta Evropske unije bo ohraniti enotnost Evrope, narediti korak naprej in sprejeti hitre odločitve.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je na februarjem plenarnem zasedanju razpravljal o prednostnih nalogah poljskega predsedstva EU z **Magdaleno Sobkowiak-Czarnecko**, poljsko državno podsekretarko za evropske zadeve.

Ga. Sobkowiak-Czarnecka je v zvezi z zunanjo varnostjo EU in zlasti vojno agresijo proti Ukrajini dejala: „Naš cilj je nadalje zagotavljati pomoč Ukrajini in ohraniti enotnost znotraj EU.“ Kot enega prvih dosežkov poljskega predsedstva je omenila 16. sveženj sankcij proti Rusiji.

Predsednik EESO **Oliver Röpke** je poudaril, da je Poljska prevzela šestmesečno predsedovanje EU v času velikih izzivov, kot so geopolitične napetosti in energetska kriza.

„Današnja razprava je ponovno potrdila ključni pomen stabilnosti, odpornosti in enotnosti pri oblikovanju prihodnosti Evropske unije,“ je dejal. „Prednostne naloge poljskega predsedstva so tesno usklajene z našimi skupnimi ambicijami, zlasti glede spodbujanja večdimenzionalnega pristopa k varnosti. V času svetovne negotovosti ostajajo naša prizadevanja za odločno in skupno ukrepanje neomajna,“ je povedal.

Poljsko predsedstvo EU si bo pod geslom „Varnost, Evropa!“ prizadevalo za sedem razsežnosti varnosti – zunanjo, notranjo, gospodarsko, prehransko, energetska, zdravstveno in informacijsko.

V zadnjih nekaj mesecih je bilo [sodelovanje med Odborom in poljskim predsedstvom](#) intenzivno in produktivno. EESO je pripravil 15 [raziskovalnih mnenj](#), ki so že bila ali bodo v kratkem sprejeta. (mp)

Copyright: NATO

Drzne naložbe in sodelovanje z Natom so klju? nega pomena za okrepitev evropske obrambe

V Evropi je zaradi vse večjih varnostnih groženj nujna enotna strategija financiranja obrambe. EESO je na zaprosilo poljskega predsedstva EU pripravil mnenje, v katerem poziva k odločnim ukrepom - večjim naložbam v sodobne sisteme, poglobljenemu sodelovanju z Natom in povečanju financiranja v finančnem okviru EU.

Ob vse večjih varnostnih tveganjih se je pokazalo, da je Evropa na področju obrambe odvisna od zunanjih dobaviteljev, saj je bilo 78 % od 75 milijard EUR, ki so jih države EU v enem letu porabile za javna naročila na področju obrambe, namenjenih dobaviteljem iz tretjih držav. Za zmanjšanje te odvisnosti je ključno okrepiti evropsko obrambno tehnološko-industrijsko bazo.

„Mehanizme financiranja obrambe v EU je treba prenoviti, da bomo kos sodobnim izzivom“, pojasnjuje **Marcin Nowacki**, poročevalec za mnenje EESO [Financiranje obrambe v EU](#). „Obstoječa proračunska pravila omejujejo porabo za vojaške namene. Pobude, kot sta Evropski obrambni sklad in evropski mirovni instrument, sicer pomenijo napredek, vendar niso dovolj za odziv na tako velike grožnje, s katerimi se trenutno soočamo.“

Da bi poskrbeli za interoperabilnost in enotno strategijo, je bistveno sodelovanje z Natom. S skupnimi javnimi naročili, partnerstvi na področju kibernetike in vesoljske varnosti ter satelitskim projektom IRIS2 bomo povečali odpornost. Financiranje obrambe mora biti usklajeno s širšimi prednostnimi nalogami EU, pri tem pa ne smejo biti ogroženi socialni in okoljski cilji. Strateške naložbe, inovacije in dolgoročno načrtovanje so ključnega pomena za zagotavljanje varnosti in avtonomije Evrope. (tk)

Od besed k dejanjem: EESO določa prednostne naloge na področju boja proti neenakosti spolov in nasilju nad ženskami

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je organiziral forum na visoki ravni o pravicah žensk, na katerem so vodilni predstavniki obravnavali pereča vprašanja v zvezi s pravicami žensk in opredelili ključne prednostne naloge pred prihodnjim zasedanjem Komisije OZN za položaj žensk.

Sporočilo foruma EESO na visoki ravni o pravicah žensk je jasno: napredek je bil dosežen, vendar to ni dovolj. Čeprav je EU sprejela ukrepe za zaščito žensk in deklet, pa strukturne oblike neenakosti, stereotipi o spolih in nazadovanje na področju pravic žensk še naprej ogrožajo težko priborjene dosežke v Evropi. Strukturne ovire omejujejo polno sodelovanje žensk v družbi.

Na forumu na visoki ravni, ki je potekal 26. februarja med plenarnim zasedanjem EESO, so sodelovali predsednica *ad hoc* skupine EESO za enakost **Sif Holst**, predsednik EESO **Oliver Röpke**, evropska komisarka za enakost, pripravljenost in krizno upravljanje **Hadja Lahbib** ter **Carlien Scheele** (direktorica Evropskega inštituta za enakost spolov), **Florence Raes** (direktorica urada UN Women v Bruslju), **Ayşe Yüreklî** (predstavnica EU pri organizaciji turških podjetnic KAGIDER), **Mary Collins** (generalna sekretarka Evropskega ženskega lobija) in **Cianán Russell** (višji uradnik za politiko pri ILGA Europe).

Na forumu sta potekali dve dinamični razpravi o perečih izzivih na področju enakosti spolov, ki sta bili povezani s ključnima mnenjema EESO, sprejetima na zasedanju. Strokovnjaki, zagovorniki in oblikovalci politik so se zbrali, da bi izmenjali spoznanja, predlagali rešitve in okrepili zaveze za spodbujanje pravic žensk v Evropi in zunaj nje.

Prva okrogla miza je bila osredotočena na prihajajoče 69. zasedanje Komisije OZN za položaj žensk (UNCSW69), druga pa na nasilje nad ženskami in dekleti z vidika človekovih pravic. Po forumu sta bili na plenarnem zasedanju sprejeti tudi dve mnenji o teh temah: [Prispevek EESO k prednostnim nalogam EU na 69. zasedanju Komisije OZN za položaj žensk](#) in [Nasilje nad ženskami kot vprašanje človekovih pravic](#). (Im)

EESO in ECOSOCC AU sta na zasedanju Komisije OZN za položaj žensk ponovno potrdila zavezanost enakosti spolov

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) in Ekonomski, socialni in kulturni svet Afriške unije (ECOSOCC AU) sta ob 69. zasedanju Komisije Združenih narodov za položaj žensk (CSW69) v New Yorku ponovno potrdila svojo neomajno zavezanost spodbujanju enakosti spolov in krepitvi vloge žensk.

V času, ko mednarodna skupnost obeležuje 30. obletnico sprejetja Pekinške deklaracije in izhodišč za ukrepanje, EESO in ECOSOCC AU priznavata tako doseženi napredek kot tudi izzive, ki še vedno ovirajo popolno enakost spolov.

V svoji drugi [skupni izjavi](#) sta poudarila ključne prednostne naloge, med drugim povečanje števila žensk na vodstvenih položajih s pomočjo spolnih kvot, odpravo nasilja na podlagi spola z mednarodnimi konvencijami, premostitev digitalnega razkoraka med spoloma in spodbujanje

gospodarskega opolnomočenja žensk.

V izjavi sta se odločno zavzela za okrepitev politik na področju neplačanega skrbstvenega dela, vključevanje žensk v mirovna prizadevanja in oblikovanje politik, ki temeljijo na podatkih. Poudarila sta tudi pomen globalnega sodelovanja za odpravo sistemskih neenakosti in zaščito pravic žensk. EESO tudi poziva EU, naj se bori proti nasilju na podlagi spola, zagotovi enakost spolov in brani vlogo civilne družbe pri spodbujanju enakosti.

Predsednik EESO **Oliver Röpke** je dejal: „Ob 30. obletnici sprejetja Pekinške deklaracije moramo besede spremeniti v dejanja. Enakost spolov ni privilegij, temveč temeljna pravica, katere uresničevanje je ključnega pomena za oblikovanje trajnostnih in vključujočih družb. EESO je trdno zavezan odpravljanju ovir, zagotavljanju polnega sodelovanja žensk pri sprejemanju odločitev in spodbujanju njihovega gospodarskega opolnomočenja. Zdaj je čas, da vlade, institucije in civilna družba odločno ukrepajo – brez odgovornosti ni enakosti.“

Komisija za položaj žensk je glavni mednarodni in medvladni organ, ki se bori za enakost spolov. EESO se je že drugič udeležil največjega letnega srečanja OZN o krepitvi vloge žensk. (tk)

Nujni ukrepi za industrijsko strategijo EU

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) poziva EU, naj izvaja trdno industrijsko strategijo, ki bo povečala konkurenčnost, ustvarjala kakovostna delovna mesta in bila skladna z zelenim dogovorom. Da bi bila uspešna, pa jo je treba pozorno spremljati in prilagajati novim izzivom.

„Evropa se sooča z resnim tveganjem dezindustrializacije. Industrija in podnebni ukrepi morajo iti z roko v roki“, je dejal **Andrea Mone**, poročevalec za mnenje z naslovom [Prihodnost industrije EU v luči visokih cen energije in stroškov prehoda](#), ki ga je EESO sprejel na februarškem plenarnem zasedanju.

EESO je v mnenju poudaril, da je potreben močan gospodarski in regulativni okvir za spopadanje z visokimi stroški energije in surovin, naložbenimi izzivi zelenega prehoda, infrastrukturnimi vrzelmi, pomanjkanjem znanja in spretnosti ter šibkim notranjim povpraševanjem. Politika konkurenčnosti, ki se osredotoča na naložbe in inovacije, je ključna za spodbujanje socialne in teritorialne kohezije.

Ob vse večji zaskrbljenosti glede gospodarske varnosti Evrope in njene zunanje odvisnosti EESO poziva k nujnemu ukrepanju. V času naraščajočih geopolitičnih in trgovinskih negotovosti je potrebna odporna trgovinska politika EU za zaščito industrijske trajnosti ob upoštevanju asimetričnih ciljev razogljičenja, svetovnih presežnih zmogljivosti in vse večjih trgovinskih napetosti. Za doseg tega cilja je bistvena večja avtonomija pri zagotavljanju kritičnih surovin.

Ključnega pomena so večje naložbe, kot je poudarjeno v Draghijevem poročilu, in reforme upravljanja. Gospodarstvo EU po okrepil dejanski enotni trg, zlasti na področju energije. Zmanjševanje regulativnih bremen, izboljšanje okvirov trga električne energije in finančnih orodij, kot so pogodbe o nakupu električne energije, bodo podprli prehode v industriji.

Za pravičen prehod so potrebni močan socialni dialog in kolektivna pogajanja. Industrijska politika mora biti usklajena s strategijami na področju izobraževanja in delovne sile ter poudarjati raziskave, inovacije in krepitev znanj in spretnosti. Naložbe v energetske infrastrukturo, energijo iz obnovljivih virov in pobude za krožno gospodarstvo bodo pripomogle k doseganju podnebnih ciljev.

EESO je sprejel tudi dopolnilno mnenje z naslovom [Prihodnost energetske intenzivnih panog v EU](#), v katerem je predlagal prilagojene rešitve za njihovo dolgoročno trajnost. Reševanje posebnih izzivov, s katerimi se te panoge soočajo, je bistvenega pomena za industrijsko prihodnost EU. (II)

EU potrebuje pravi?nejša in preprostejša pravila, da bi ostala konkuren?na

Za čezmejno širitev v EU je potrebno krmarjenje po labirintu nasprotujočih si pravil o DDV in ukvarjanje z birokracijo, kar povečuje stroške. Mala in srednja podjetja (MSP) se soočajo z nesorazmernimi obremenitvami pri izpolnjevanju svojih obveznosti, zaradi česar se težje širijo in tekmujejo. EESO poziva k nujnim reformam v dveh mnenjih, ki sta bili sprejeti na februarskem plenarnem zasedanju in temeljita na poročilih Enrica Lette in Maria Draghija. Predlogi vključujejo usklajene finančne predpise, poročanje s pomočjo umetne inteligence in usklajeno industrijsko politiko.

„Enotni trg je temelj evropske gospodarske blaginje, vendar v ključnih sektorjih, kot so finance, energija in digitalne storitve, še vedno ni dokončan,“ je dejal predsednik EESO **Oliver Röpke**. „Današnja razprava

je pokazala, da so nujno potrebne reforme za odpravo ovir in okrepitev storitvenega sektorja, s čimer bi zagotovili enake konkurenčne pogoje za podjetja po vsej EU,“ je dodal.

Njegov poziv je podprla **Maria Luís Albuquerque**, komisarka za finančne storitve ter unijo prihrankov in naložb: „Moja vizija za unijo prihrankov in naložb je ustvariti bogastvo za naše državljane in rast za naša podjetja, tako da jih povežemo v varnem, konkurenčnem ter dobro reguliranem in nadzorovanem okolju.“

EESO je v svojih mnenjih opredelil dva ključna izziva za konkurenčnost: [razdrobljenost enotnega trga, ki je bila izpostavljena v poročilih Lette in Draghija](#), ter [pretirano birokracijo, ki še posebej obremenjuje MSP](#). Oba dejavnika zavirata inovacije in gospodarsko rast.

V čem je težava?

Podjetja po vsej Evropi so preobremenjena zaradi zapletenih in prekrivajočih se predpisov. To povzroča izgubo časa in denarja, upočasnjuje izvajanje zelenega dogovora in omejuje dostop do financiranja za srednje velika podjetja. Posledica tega so nezadovoljstvo med podjetji, višji stroški za potrošnike in šibkejša gospodarska rast.

Poleg regulativnih bremen se Evropa sooča tudi z globljimi strukturnimi izzivi, ki ogrožajo njeno konkurenčnost. Počasen napredek pri dokončni vzpostavitvi enotnega trga, razlike v digitalni in energetski infrastrukturi ter pomanjkanje usklajene industrijske politike omejujejo zmožnosti EU, da konkurira na svetovni ravni. Medtem ko drugi gospodarski bloki pospešeno privabljajo naložbe in spodbujajo inovacije, Evropa tvega, da bo zaostala.

Kako je mogoče to popraviti?

Za krepitev konkurenčnosti je potreben celovit pristop, ki bo vključeval odpravo ovir v ključnih sektorjih, kot sta finance in energija, in pospešitev digitalne preobrazbe ter zagotavljal, da se bodo lahko MSP širila in konkurirala pod enakimi konkurenčnimi pogoji.

EESO v svojih mnenjih predlaga:

- poenostavitev predpisov brez zniževanja okoljskih in socialnih standardov;
- vzpostavitev enotne platforme, ki bo temeljila na umetni inteligenci in bo namenjena racionalizaciji poročanja za MSP, da bi ta hitreje in lažje dosegla skladnost;
- usklajevanje pravil v različnih sektorjih za zmanjšanje števila ponavljajočih se birokratskih postopkov;
- poenotenje finančnih predpisov v državah članicah z usklajeno industrijsko politiko EU;
- reformo mehanizma za ogledno prilagoditev na mejah (CBAM) za pravičnejši in manj obremenjujoč sistem. (gb)

Ali dogovor o čisti industriji ustreza svojemu namenu?

EESO je 6. marca gostil razpravo o dogovoru o čisti industriji, ki ga predlaga Evropska komisija. Razprava je potekala le nekaj dni pred razpravo v Svetu 12. marca. Politični odločevalci, vodilni v industriji in civilna družba so preučili, ali lahko dogovor resnično podpre evropski sektor čistih tehnologij, energetske intenzivne industrije in strateško avtonomijo.

Zaradi geopolitične nestabilnosti in spreminjajočih se čezatlantskih odnosov je strateška avtonomija Evrope nujnejša kot kdaj koli prej. Cilj dogovora o čisti industriji je pospešiti razogljičenje in krožnost ter hkrati povečati konkurenčnost industrije, začevši z znižanjem cen energije. Vendar ostajajo vprašanja o njegovi izvedljivosti in financiranju.

„Pri tem ne gre za izbiro med strateško avtonomijo, konkurenčnostjo ali dvojnim prehodom. Dogovor zadeva vse industrijske sektorje, ki se morajo prilagoditi, sicer res v svojem ritmu, vendar z jasnimi zavezami,“ je dejal **Pietro de Lotto**, predsednik posvetovalne komisije EESO za spremembe v industriji (CCMI), ki je izziv opredelil kot iskanje ravnovesja.

Komisija poudarja geopolitično nujnost energetske neodvisnosti od Rusije, vendar je pri tem vse bolj zaskrbljujoč zaton evropske industrije. Industrijska proizvodnja in prilivi iz neposrednih tujih naložb so se v zadnjih dveh letih močno zmanjšali.

Financiranje bo zato velik izziv. Za doseg ciljev načrta je potrebno sodelovanje med institucijami EU, državami članicami in industrijo. Evropska investicijska banka je obljubila 500 milijonov evrov za posredna jamstva in 1,5 milijarde evrov za izboljšanje energetskih omrežij, nacionalne vlade pa morajo zbrati dodatna sredstva.

Bistveno vprašanje je tudi socialni učinek prehoda, zlasti v energetske intenzivnih panogah, v katerih je prišlo do znatne izgube delovnih mest. Predstavniki civilne družbe se sprašujejo, ali bo zmanjšanje davkov

na energijo, ki je ključni predlog dogovora, šlo na račun financiranja izobraževanja in zdravstvenega varstva.

Kljub optimizmu glede dolgoročnih ciljev dogovora o čisti industriji so strokovnjaki izrazili pomisleke glede njegove zmožnosti reševanja kratkoročnih izzivov. Hitrost in poenostavitev sta bistvenega pomena, saj bi lahko visoki stroški energije in regulativne ovire upočasnile napredek. Izziv ostajajo tudi razdrobljene nacionalne politike in nevarnost, da bi z dogovorom zamudili ključno priložnost za uskladitev industrijske politike po vsej Evropi.

Prav tako je zaskrbljujoče vprašanje tehnološke nevtralnosti, saj se razpravlja o pravem ravnovesju med obnovljivimi viri energije, vodikom in biogorivi. Čeprav je poudarek na obnovljivih virih energije dobrodošel, so potrebne tudi odločne zaveze glede energetske učinkovitosti. Obnovljivi viri energije so evropskim potrošnikom med letoma 2021 in 2023 že prihranili 100 milijard evrov, kar bi morala EU nadgraditi. (jh)

Kmetje v EU potrebujejo nujno podporo za preživetje na nestanovitnih trgih

Evropski kmetje se soočajo z vse večjimi krizami, od ekstremnih vremenskih pojavov do nestabilnosti trga in nepoštena konkurence. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) opozarja, da sedanje politike EU ne ščitijo kmetov, in poziva k nujnim reformam za zagotovitev dohodkov, okrepitev njihove pogajalske moči in trajnostno kmetijstvo.

EESO je v [mnenju](#), pripravljenem na zaprosilo poljskega predsedstva EU, pozval k odpornejšemu kmetijskemu sistemu, v središču katerega bodo kmetje.

„Kmetovanje je plemenit poklic z dvema ključnima ciljema: proizvajati kakovostna in varna živila za prehrano ljudi ter ohraniti in izboljševati stanje okolja. V zameno želimo le pošteno plačilo za pošteno opravljeno

delo, spoštovanje in pravično ceno za naše proizvode,“ je dejal **Joe Healy**, eden od treh poročevalcev mnenja.

Po mnenju EESO s skupno kmetijsko politiko ni mogoče obvladati današnjih izzivov. Finančna orodja, ki jih priporoča za podporo kmetom, vključujejo javno zavarovanje za naravne nesreče, proticiklično pomoč in neposredna plačila. Vzajemni skladi, ki se že uporabljajo v nekaterih državah EU, bi lahko zagotovili dodatno varnostno mrežo, ki bi jo skupaj financirali kmetje, industrija, regionalni organi in EU.

EESO se zavzema za to, da se pri pregledu SKP po letu 2027 njen proračun znova vzpostavi pri vsaj 0,5 % BDP EU. Potrebni so strožji trgovinski predpisi, da bi zagotovili, da uvoženi proizvodi izpolnjujejo okoljske in delovne standarde EU.

Velik problem je tudi prodaja pod ceno, zaradi katere so kmetje pod izjemnim finančnim pritiskom. EESO poziva oblikovalce politik EU, naj resno razmislijo o prepovedi nakupov pod ceno, da bi velikim trgovcem na

drobno preprečili, da bi kmete vodili v propad. Pri tem bi se lahko zgledovali po španski zakonodaji o prehranski verigi.

Da bi izboljšali preglednost in okrepili tržno moč kmetov, je EESO predlagal vzpostavitev digitalnega centra EU za spremljanje cen, stroškov in dobička. Zavzel se je tudi za kolektivna pogajanja o cenah ter večjo podporo zadrugam in organizacijam proizvajalcev. Potrebni sta večja ekonomska neodvisnost in konkurenčnost kmetijstva EU.

Podnebni cilji so sicer izjemno pomembni, vendar kmetje sami ne morejo kriti stroškov. Sklad za trajnostnost bi jim lahko pomagal pri prehodu na okolju prijaznejše prakse. V mnenju je bilo opozorjeno na tveganje selitve virov CO₂, saj so evropski kmetje zaradi strogih pravil EU v slabšem položaju v primerjavi s konkurenti iz tretjih držav.

EESO je poudaril pomen naložb v razvoj podeželja, inovacij in enostavnejših pravil SKP. Glede na to, da so kmetje pod vse večjim pritiskom, je jasno, da morajo voditelji EU nujno ukrepati, preden izgine še več kmetij. (ks)

Krepitev odpornosti in konkurenčnosti v evropskem semestru 2025

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je sprejel ključna priporočila v zvezi z jesenskim svežnjem evropskega semestra 2025, v katerih je pozval k strateškim naložbam in tesnejšemu sodelovanju za povečanje odpornosti in konkurenčnosti EU.

EESO je priporočila predstavil v [mnenju](#), ki ga je sprejel na februarjem plenarnem zasedanju. V njem je posebej poudaril trajnostnost, reforme trga dela in boljšo usklajenost nacionalnih politik in politik EU ter se zavzel za večjo vključenost civilne družbe.

EESO je izrazil obžalovanje, da ni bil objavljen letni pregled trajnostne rasti, ki je ključen političen dokument. Poudaril je, da morajo biti institucije EU pripravljene na geopolitična tveganja, ki bi vplivala na trgovino, inflacijo in rast.

EESO je podprl pobudo kompas za konkurenčnost in pozval k naložbam v energetske in digitalni sektor ter k vzpostavitvi Evropskega sklada za strateške naložbe. Poleg tega se je zavzel za večje sodelovanje civilne družbe, pragmatičen pregled mehanizma za okrevanje in odpornost ter okrepljeno sodelovanje držav članic za izboljšanje gospodarskih politik in produktivnosti. (tk)

Posodobitev kohezijske politike za močnejšo in odpornejšo EU

Kohezijska politika je že dolgo steber evropskega povezovanja. Spodbuja ekonomsko, socialno in geografsko enakost po vsej EU. Medtem ko večletni finančni okvir za obdobje po letu 2027 dobiva obliko, je nujno posodobiti kohezijsko politiko in povečati njeno učinkovitost, trajnostnost ter odzivnost na nove izzive.

EESO je v pred kratkim sprejetem mnenju o [večji osredotočenosti kohezijske politike po letu 2027 na rezultate](#) poudaril, da je treba uvesti pristop, osredotočen na rezultate, da bi kohezijska politika še naprej prinašala konkretne koristi, hkrati pa zmanjševala neenakosti in spodbujala trajnostno konkurenčnost.

„Kohezijska politika mora ostati ključni instrument EU za regionalni razvoj. S pristopom, osredotočenim na rezultate, se zagotovi, da vsak porabljeni

evro prispeva h gospodarski in družbeni blaginji,“ je dejal poročevalec za mnenje **David Sventek**.

Večletni finančni okvir za obdobje po letu 2028 bo treba korenito preoblikovati, da bi podprli regionalni razvoj, zeleni in digitalni prehod ter gospodarsko konkurenčnost. Potrebe po naložbah znašajo več kot 750–800 milijard EUR letno, zato je trdno financiranje EU ključnega pomena.

EESO poziva k ohranjanju fiskalne zmogljivosti v višini 1,8 % BDP EU in povečanju sredstev za kohezijsko politiko. Med glavnimi prednostnimi nalogami so deljeno upravljanje, prilagojene regionalne politike, financiranje, ki temelji na rezultatih, ter poenostavljeni postopki.

Pristop, osredotočen na rezultate, poveča učinkovitost, a zahteva boljše izvajanje in nadzor. Z ustvarjanjem ravnovesja med konkurenčnostjo in socialnimi naložbami, krepitvijo tehnične podpore in preglednostjo bo kohezijska politika učinkovitejša. Spodbujala bo gospodarsko odpornost in zmanjševala razlike v Evropi. (tk)

EESO poziva k regenerativnemu turizmu za mo?nejše gospodarstvo in boljše okolje

Turizem je pomemben steber gospodarstva EU in lahko poveča konkurenčnost Evrope. Čas je, da poiščemo nove zamisli na tem področju in se od trajnostnega premaknemo k regenerativnemu turizmu - s turističnimi destinacijami, ki ne bodo zgolj preživele, temveč bodo cvetele.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) poziva Evropsko unijo, naj preoblikuje svoj sektor turizma in naj v ospredje postavi trajnostnost ter regeneracijo, da bi ustvarila dolgoročne gospodarske in okoljske koristi.

Turizem ostaja temeljni steber gospodarstva EU, zlasti v regijah, ki so od njega močno odvisne. Zato se EESO, kakor je navedel mnenju z naslovom [Turizem v EU: trajnostnost kot gonilo dolgoročne konkurenčnosti](#),

zavzema za pospešen prehod k trajnostnemu turizmu in uvajanje strategij regenerativnega turizma,

„Poskrbeti moramo, da bo turizem prispeval k oživitvi evropske konkurenčnosti. To je nujno, saj ta sektor ustvari velik del BDP v mnogih državah članicah in regijah, je pa tudi pomemben člen v njihovih vrednostnih verigah,“ pravi poročevalka za mnenje **Isabel Yglesias**.

Po besedah poročevalke mnenje temelji na izjavi iz Palme, ki je bila sprejetja med španskim predsedovanjem Svetu v drugi polovici leta 2023 in je prinesla široko soglasje o tem, kako poskrbeti, da bo trajnostnost jedro prihodnjega turizma.

V ta namen morajo evropske institucije ter nacionalne, regionalne in lokalne vlade aktivno podpreti prehode v tem sektorju, organizirati redne dialoge z vsem ustreznimi deležniki in okrepiti socialni dialog.

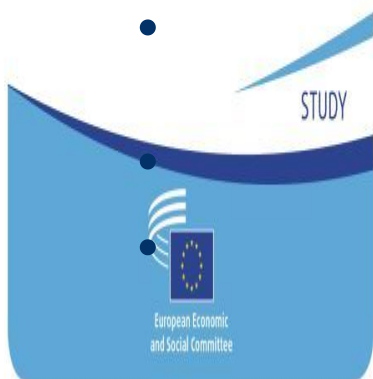
Medtem ko so prizadevanja za trajnostni turizem precej napredovala, pa razmah potovanj po pandemiji pritiska na mnoge priljubljene destinacije. Zaradi takega skokovitega naraščanja regije težje uravnotežijo gospodarsko rast s trajnostnim razvojem. Hkrati se spopadajo s pomanjkanjem ljudi in neskladjem med razpoložljivimi delovnimi mesti ter znanjem in spretnostmi delavcev.

Zato EESO med drugim poziva k napredku pri ustvarjanju regenerativnega turizma, ki bi ga bilo treba vključiti v evropsko strategijo za trajnostni turizem, ki jo bo Evropska komisija predstavila v prihodnjih mesecih.

V nasprotju s tradicionalnim trajnostnim turizmom, pri katerem je v središču zmanjšanje okoljske škode, je namen regenerativnega turizma obnoviti in povečati naravni, socialni in ekonomski kapital. Ta v prihodnost usmerjen pristop upošteva načela krožnega gospodarstva in želi turističnim destinacijam ter lokalnim skupnostim prinašati dolgoročne pozitivne učinke. (II)

Generative AI and foundation models
in the EU: Uptake, opportunities, challenges,
and a way forward

Nova študija EESO o generativni umetni inteligenci: krepitev evropske konkurenčnosti na področju umetne inteligence

EU je na ključnem razpotju pri razvoju umetne inteligence. Medtem ko na trgu generativne umetne inteligence (GenAI) prevladujejo ameriška podjetja z 80 % svetovnih zasebnih naložb, Kitajska hitro napreduje. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je v sodelovanju s [Centrom za evropske politične študije \(CEPS\)](#) objavil novo študijo, da bi ugotovil, kaj je treba storiti, da Evropa ostane konkurenčna.

Študija, pripravljena pod okriljem strokovne skupine EESO za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo (INT) in o kateri je redno razpravljala [opazovalna skupina EESO za enotni digitalni trg](#), preučuje ključne priložnosti, izzive in politične ukrepe za okrepitev evropske umetne inteligence.

Ključna priporočila za EU so:

Spodbujanje naložb v umetno inteligenco in računalniške zmogljivosti – Evropa mora povečati naložbe v infrastrukturo umetne inteligence, da bi spodbudila inovacije.

Osredotočenost na tri sektorje z velikim potencialom – umetna inteligenca lahko spodbudi rast v **avtomobilski industriji, čisti energiji in izobraževanju**.

Spodbujanje odprtokodne umetne inteligence – spodbujanje odprtih modelov umetne inteligence bo izboljšalo dostopnost in konkurenčnost.

Boljše povezovanje prizadevanj na področju raziskav in razvoja po vsej EU.

Opolnomočenje civilne družbe za upravljanje umetne inteligence

– študija poudarja pomen organizacij civilne družbe pri oblikovanju politik in upravljanju umetne inteligence. Za večjo vključenost in etično

sprejemanje umetne inteligence so navedena naslednja priporočila:

- **Programi za opismenjevanje na področju umetne inteligence** – pobude za usposabljanje in socialni dialog za opolnomočenje delavcev in javnosti.
- **Pristop "Social by Design"**, s katerim je razvoj umetne inteligence osredotočen na človeka in usklajen s potrebami družbe.
- **Večje financiranje organizacij civilne družbe** – podpora nepridobitnim organizacijam, ki zapolnjujejo vrzel med tehnologijo umetne inteligence in razumevanjem le-te v javnosti.
- **Etično sprejemanje umetne inteligence** - dajanje prednosti zaupanja vrednim sistemom umetne inteligence, ki so v skladu z evropskimi vrednotami.

Izkoriščanje potenciala EESO pri politiki na področju umetne inteligence

- EESO omogoča strukturirano sodelovanje organizacij civilne družbe pri politiki na področju umetne inteligence. Študija priporoča zagovarjanje odprtokodne umetne inteligence in spodbujanje etičnih inovacij z javnimi naročili in programi financiranja, pri čemer bi EESO lahko deloval kot glavno središče za sodelovanje z organizacijami civilne družbe in odprtokodnimi skupnostmi ter ozaveščanje o vplivu umetne inteligence na družbo.

Študija uvaja tudi **enoten glosar umetne inteligence** za vzpostavitev skupnega jezika, ki omogoča učinkovito komunikacijo med oblikovalci politik, razvijalci in uporabniki, kar je ključnega pomena za odgovoren razvoj, upravljanje in uporabo umetne inteligence v različnih sektorjih.

Študija bo posredovana ključnim institucijam EU in naj bi prispevala k prihodnjim politikam na področju umetne inteligence. Celotno končno poročilo je na voljo [TUKAJ](#). (vk)

NOVICE SKUPIN

Copyright: EU2025 - source: EC

Sporazum EU o čisti industriji pbližje: mudi se in reforma je potrebna

Michal Pintér, delegat posvetovalne komisije EESO za spremembe v industriji (CCMI)

V nedavno predstavljenem dogovoru o čisti industriji je priznan strateški pomen energetsko intenzivnih industrij za gospodarstvo EU, njihovi ključni izzivi pa pravilno opredeljeni. Čeprav vsebuje pomembne zamisli, kot so zeleni vodilni trgi, podpora krožnemu gospodarstvu in financiranje razogljičenja, pa ukrepi niso dovolj nujni in drzni, da bi obrnili trend upadanja evropskih energetsko intenzivnih industrij.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je v nedavno sprejetem mnenju z naslovom [Prihodnost energetsko intenzivnih panog v EU v luči visokih cen energije in stroškov prehoda](#) ugotovil velik konkurenčni razkorak med energetsko intenzivnimi industrijami v EU in svetovnimi konkurenti. Komisija je kot glavnega krivca pravilno navedla cene energije. Vendar dogovor in akcijski načrt za dostopno energijo ne predlagata nobene reforme zasnove trga z električno energijo. Oblikovanje mejnih cen je delovalo, ko je EU imela koristi od razmeroma poceni in stabilnega plina iz Rusije. Žal se je realnost spremenila, saj smo zdaj izpostavljeni dragi in nestabilni oskrbi z utekočinjenim zemeljskim plinom in verjetno bomo še leta. Kljub temu, da je delež poceni električne energije brez fosilnih goriv v mešanici energetskih virov v EU vse večji, smer oblikovanja cen električne energije še vedno določajo cene fosilnih goriv.

Politična prizadevanja za povečanje obnovljivih virov energije so dobrodošla, vendar pa zaradi sedanje zasnove trga ne zmanjšujejo računov za električno energijo. Potrebni so takojšnji ukrepi za prenos stroškovnih koristi električne energije iz obnovljivih virov na industrijo in ocena vseh možnosti za ublažitev cen, vključno z nevezanostjo cen električne energije.

Dogovor priznava tudi vrzeli v mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah (ni izvoznih rešitev, premeščanja virov in izogibanja) in instrumentih trgovinske zaščite. Žal pa nam ne pove dovolj, kako bo trg EU zaščiten, zato so energetske intenzivne panoge v svetovni trgovinski vojni negotove.

EESO poziva institucije EU, naj v akcijskih načrtih za posamezne sektorje sprejmejo odločne ukrepe, da bi preprečili nadaljnjo dezindustrializacijo in ohranili sposobnost EU za industrijsko preobrazbo.

Ni obrambe brez socialnih naložb

Pripravila skupina delojemalcev v EESO

Obrambni in socialni izdatki morajo biti povezani - povečanje obrambnih izdatkov ne sme iti na račun socialne države. Močna socialna država ostaja ključno orodje, s katerim lahko zaustavimo skrajno desne stranke pri njihovih prizadevanjih, da bi v EU vzpostavile avtokracije po vzoru Kremlja.

Ko vstopamo v četrto leto vojne v Ukrajini, številni pozivajo k povečanju obrambnih izdatkov, zlasti po političnih spremembah v ZDA. Zdi se, da zaščita evropskih držav ni več zagotovljena. Zato so že bili prekršeni številni tabuji, ne le v zvezi z razpravami o vojaških zadevah na ravni EU, temveč tudi glede povečevanja zadolževanja.

Vendar pa je bilo to vprašanje v nekaterih od teh pozivov predstavljeno tudi kot kompromis z ničelno vsoto za socialno državo – kot da je moč ameriške vojske posledica pomanjkanja ustrezne socialne zaščite v državi ali kot da so naše oslABLJENE vojske posledica pokojnin in socialne varnosti.

V skupini delojemalcev želimo izpostaviti dva vidika:

- EU kot celota je druga v svetu po izdatkih za vojsko. Čeprav bodo v nekaterih primerih potrebni skupni ali dodatni izdatki, so za zagotovitev strateške avtonomije resni?no potrebni usklajevanje in skupni projekti. Moramo se braniti, ne pa spuščati v tekmo z ZDA na svetovni ravni.
- Dobro delujejo?a socialna država je skupaj z bojem proti revš?ini in neenakosti klju?no orodje, s katerim lahko v številnih državah ?lanih prepri?imo, da bi skrajna desnica prevzela oblast. Skrajno desne stranke, ki so v vzponu, imajo le malo posluha za demokracijo, se odkrito zoperstavlajo ve?ini naših vrednot, želijo posnemati avtokracijo Kremlja v naših državah ?lanih in bodo poskrbele, ?e bodo prišle na oblast, da ne bo mogo?e oblikovati usklajene obrambne politike.

Zato morajo države članice na obrambne in socialne naložbe gledati kot na nekaj, kar se medsebojno dopolnjuje, hkrati pa ene omogočajo obstoj drugih.

Skupina organizacij civilne družbe poziva, naj bo civilna družba bolj glasna

Pripravila skupina organizacij civilne družbe v EESO

EESO mora biti od začetka vključen v pobude Evropske komisije za okrepitev sodelovanja s civilno družbo. Skupina organizacij civilne družbe EESO meni, da bo prihajajoča študija *Popis praks civilnega dialoga v institucijah EU* dragocen prispevek.

Po začetku novega političnega cikla EU in napovedi *Strategije EU za podporo, zaščito in opolnomočenje civilne družbe* za tretje četrtletje leta 2025 v [delovnem programu Komisije](#) je skupina organizacij civilne družbe organizirala [konferenco](#), na kateri je poudarila ključne ukrepe, potrebne za obdobje 2024-2029. Dogodka 3. marca se je udeležilo okrog 100 predstavnikov nacionalnih in evropskih organizacij civilne družbe ter državljanov.

Predsednik skupine organizacij civilne družbe Séamus Boland je dejal, da imajo organizacije civilne družbe pomembno vlogo pri tem, da je oblikovanje politik utemeljeno in se odziva na potrebe ljudi. Ponovil je poziv skupine in Odbora, naj EESO sodeluje v platformi civilne družbe, ki jo načrtuje Komisija.

EESO mora biti zaradi svojih izkušenj in kot platforma že od začetka vključen v pobude Evropske komisije za okrepitev sodelovanja s civilno družbo. Sodelovati mora pri upravljanju in biti ključni del pobude za vzpostavitev platforme civilne družbe," je zatrdil Boland.

Menil je, da bi moral strukturiran, reden, pregleden in vključujoč civilni dialog temeljiti na obstoječih strukturah in vključevati vse ustrezne deležnike. Zato bi morale evropske institucije ustanoviti delovno skupino za civilni dialog, ki bi jo vodil EESO.

„Delovna skupina za civilni dialog bi lahko pripravila načrt za bolj spodbudno okolje za organizacije civilne družbe v procesu oblikovanja politik“, je dejal Boland. To bi lahko bil prvi korak k bolj strukturiranemu civilnemu dialogu o vprašanih: s kom se posvetujemo, o katerih temah, v kakšnem časovnem okviru in s kakšnimi rezultati?

Predlagana delovna skupina bi se lahko oprla tudi na študijo z naslovom *Popis praks civilnega dialoga v institucijah EU*, ki jo pripravlja EESO.

Študijo je naročil EESO na predlog skupine organizacij civilne družbe. Rezultati naj bi bili na voljo julija 2025. V študiji bo celovit pregled praks civilnega dialoga v institucijah EU: preučila bo, kateri postopki vključevanja organizacij civilne družbe so trenutno organizirani in s kakšno metodologijo. Poznavanje obstoječih praks bi moralo biti podlaga in podpora prizadevanjem za bolj strukturiran civilni dialog v novem zakonodajnem ciklu. Predhodne ugotovitve študije je na konferenci že predstavila **Berta Mizsei** iz Centra za evropske politične študije (CEPS).

Na konferenci je bilo tudi poudarjeno, da je finančno zdravje organizacij civilne družbe predpogoj za dialog in povezovanje oblikovalcev politik s potrebami ljudi. Zagotoviti jim je treba finančno stabilnost in neodvisnost.

[Sklepi in priporočila](#) konference so na voljo na spletni strani EESO.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

[YEYS 2025: aktivno državljanstvo in boj proti korupciji sta visoko na dnevnem redu mladih](#)

Letni dogodek Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO) za mlade *Vaša Evropa, vaš glas (YEYS)*! za leto 2025 je potekal 13. in 14. marca pod naslovom „Glas dajemo mladim“, osredotočil pa se je na vlogo mladih pri skupnem oblikovanju odporne prihodnosti.

Letošnjega dogodka se je udeležilo skoraj 100 mladih iz vse EU, devetih držav kandidatk za članstvo v EU in Združenega kraljestva. Udeleženci so zastopali mladinske organizacije, nacionalne mladinske svete in srednje šole ter opozorili na skrbi raznolikih skupin mladih. Mnogi so izkušeni mladinski zagovorniki, za druge pa je bil ta dogodek pomemben prvi korak k sodelovanju v okviru participativne demokracije v njihovih skupnostih in širše.

Na več delavnicah so mladi pod vodstvom moderatorjev opredelili najbolj pereča vprašanja, ki bi jih po njihovem mnenju morali obravnavati politični akterji. Ta vprašanja so segala od boja proti korupciji do razvoja skladne podnebne strategije in zagotavljanja enakih pravic za vse. Ker korupcija spodkopava zaupanje v institucije in slabi demokracijo, je nujno podpreti preiskovalno novinarstvo in izboljšati preglednost porabe davkoplačevalskega denarja.

„Zagotoviti moramo odgovornost. Ne moremo si privoščiti, da bi dogajanje zgolj nemo opazovali, saj je cena neukrepanja previsoka. Moramo se boriti in zmagati,“ je dejal eden od udeležencev dogodka.

Mladi so izrazili tudi potrebo po skupnih ciljih v boju proti podnebnim spremembam in poudarili, da je treba „zagotoviti obstoj brez škodljivih posledic podnebnih sprememb“. Pozvali so k oblikovanju učnega načrta na podlagi vrednot, ki bi pozitivno vplival na vedenje na spletu in ublažil dezinformacije. Udeleženci dogodka YEYS so se zavzeli tudi za enake pravice, obravnavo in priložnosti ter podprli vključevanje vseh v vseh okvirih. Glede nezastopanosti mladih v procesih političnega odločanja so poudarili, da demokracija zahteva, da se upoštevajo vsi glasovi.

Dan in pol trajajoči dogodek se je zaključil s plenarnim zasedanjem mladih, na katerem je zavzeto in angažirano občinstvo predsedniku EESO **Oliverju Röpkeju** in koordinatorici EU za mlade **Biliani Sirakovi** predstavilo svoja priporočila. Udeleženci dogodka YEYS so z glasovanjem prednostno razvrstili pet najpomembnejših točk delovanja:

- (1) Boj proti korupciji s preglednostjo in udeležbo mladih
- (2) Aktivno državljanstvo: od učilnice do skupnosti
- (3) Prizadevanja za enakost
- (4) Mladina si zasluži svoje mesto
- (5) Razvoj skladne strategije za podnebne spremembe

Predsednik Röpke je poudaril, da lahko ta priporočila vplivajo na svetovalno delo EESO, in izpostavil enakost spolov kot ključno prednostno nalogo Odbora. Bliana Sirakova je opozorila, da bodo ta priporočila prispevala tudi k delu EU. (cpwb)

Spodbujajmo k opolnomoženju

Pripravila Kristýna Bulvasová

V sedanjem negotovem svetu, v katerem dolgoletna prepričanja dobivajo razpoke, naše prejšnje skupne vrednote pa nas več ne združujejo, temveč nas razdvajajo, je treba mladim zdaj in tukaj dati priložnosti za smiselno sodelovanje, da bi obravnavali mnoge pereče izzive, ki se zaostrujejo pred našimi očmi. Razprave na dogodku YEYS 2025 so jasno pokazale, da ni teme, ki bi ji lahko rekli „mladinska“, in da so mladi upravičeno zaskrbljeni zaradi cele vrste različnih problemov, od korupcije in enakosti do podnebnih sprememb, je zapisala češka študentka Kristýna Bulvasová, ki se je udeležila YEYS.

Kolikokrat sem kot mlada pripadnica generacije Z slišala stavek „tvoja generacija se sooča z največjimi izzivi doslej“, ali pa „sedanje izzive mora rešiti tvoje vodstvo“. Veliko tvegamo in tudi izzivi, s katerimi se spopadamo, so veliki: demokratično nazadovanje, kakršnega še ni bilo, polarizacija naših družb glede vprašanj, ki so prej veljala za naše skupne vrednote, razpoke v dolgotrajnih prepričanjih in sistemih ter vse večja negotovost.

Velika pričakovanja pritiskajo ne le na mlade, temveč tudi na preslabo financirane organizacije civilne družbe, ki imajo ključno vlogo pri oblikovanju vrednot mladih, pa tudi na izobraževalne sisteme. Formalno izobraževanje bi moralo mladim dati znanje, spretnosti in orodja, ki jih potrebujejo za to, da bi lahko reševali probleme in postali sedanji in prihodnji voditelji. Bojim se, da so mnogi izobraževalni sistemi preveč togi, da bi bili primerni za 21. stoletje. Mnoge šole ne izobražujejo o podnebnih spremembah ali obsežnem področju zdravja, bodisi psihičnega ali reproduktivnega. Poleg tega nimajo dovolj sodobne tehnologije in ranljivim skupinam ne omogočajo ustreznega dostopa.

Celo vprašanje, kdo je ranljiv, je zdaj politično ali pa se izkorišča za vojne namene, kar je še huje. To je dodaten pritisk za tiste, ki lahko najmanj prenesejo in jih ne bi smeli pustiti ob strani.

V naši družbi ni več soglasja več glede tega, kaj ranljivost pomeni ali kako jo priznati. To sem doživela sama, ko sem vodila delavnico v šoli v bližini češko-slovaške meje, na kateri sem spregovorila o plačni vrzeli med spoloma in drugih neenakostih, povezanih s spolom. Študentje in učitelji so se odzvali z veliko osuplostjo in so popolnoma zanikali možnost, da bi bile lahko v naši družbi neenakosti. Zaradi tega sem prepričana, da moramo več razpravljati o ranljivosti in neenakosti, ne glede na starostno skupino, ter krepiti zmogljivosti na tem področju.

Enak dostop do izobraževanja in enake možnosti za mlade, tudi prikrajšane ženske in dekleta, invalide in mlade z migracijskim ozadjem, so še vedno samo sanje. Če je naš skupen cilj mladim dati močne temelje za to, da bodo lahko izkoristili svoj potencial in uresničili svoje sanje, moramo začeti ukrepati. Predlagati rešitve je sicer težka naloga, a krepitev povezav držav članic EU s civilno družbo, zlasti na področju neformalnega izobraževanja, bi lahko pomagala odpraviti razlike. Še prej pa moramo opredeliti področja, ki so najbolj ranljiva. Z usposabljanjem učiteljev in vseh mladinskih delavcev za ustvarjanje skupnosti bi lahko dobili okvir za nekatere ciljne in sistemske rešitve.

Civilna družba je prevzela nalogo, da spodbuja državljansko udeležbo, toda mladi so še vedno zelo malo vključeni v odločanje in demokratično upravljanje. Razlike med željami mladih ter prostorom in možnostmi, ki jih imajo na voljo, da bi te želje uresničili, so velike. Volitve ne prinašajo zelenih rezultatov, saj je boj proti nekaterim političnim razmišljanjem in dezinformacijam v nekaterih državah še vedno težaven. Toda slaba udeležba na volitvah ne pomeni, da ljudje nimajo svojih stališč ali da ni težav, ki bi jih bilo treba obravnavati. Za spodbujanje aktivnega državljanstva mladi potrebujejo pozitivne izkušnje z demokratičnim udeleževanjem, pa tudi otipljive rezultate, brez lažnih predstav, simbolike ali selektivnosti. Upam, da bodo države članice EU lahko ustvarile takšne prostore in se morda premaknile s točke, ko morajo mladi, ki želijo smiselno sodelovati in soustvarjati, čakati, da dobijo priložnost. Toda to se ne sme zgoditi šele čez tri leta, čez pet ali celo deset let. Spremembe so potrebne takoj, da se razlike v družbi ne bodo še povečevale.

Na dogodku YEYS 2025 sem imela priložnost, da sem sodelovala pri pripravi priporočila v zvezi s podnebnimi spremembami. Prepričana sem, da je trojna kriza planeta eden največjih izzivov človeštva. Razvoj skladne strategije EU za boj proti podnebnim spremembam je bilo eno od petih priporočil YEYS, poleg boja proti korupciji s preglednostjo, udeležbe mladih, aktivnega državljanstva, enakosti in ideje, da si „mladi zaslužijo sedež“. Ker je bilo to priporočilo uvrščeno na skupni seznam priporočil, je jasno, da je po mnenju mladih udeležencev YEYS ta tema ključen izziv, ki ga je treba obravnavati. Hkrati pa je to vidik skupine mladih, ki so na nek način že opolnomočeni in niso reprezentativni za vse države članice EU. Morda so nekateri menili, da bo omenjeno priporočilo najpomembnejše za udeležence letošnjega YEYS, a je po končnem glasovanju pristalo na zadnjem mestu. Naj bo to v opomin, da ni teme, ki bi ji lahko rekli „mladinska“. Mladi so upravičeno zaskrbljeni zaradi vseh sedanjih izzivov in agenda za mlade je resnično široka in medsektorska.

Nekateri mladi se zavedajo pomena varstva okolja in trajnostnosti, drugi si ne morejo privoščiti, da bi temu vprašanju dajali prednost, saj težko pokrijejo že svoje osnovne potrebe. Omenila sem trojno krizo planeta kot enega največjih izzivov človeštva, toda slika je drugačna, če upoštevamo, da je treba vse večje težave obravnavati naenkrat, če želimo učinkovite rešitve. Sedanje geopolitične razmere in prizadevanja EU za konkurenčnost na svetovni ravni odvrta pozornost in upočasnjujejo procese prehoda. A ne mi ne prihodnje generacije nimamo planeta B, na katerem bi lahko reševali težave, in ne moremo si več privoščiti, da bi preskakovali omejitve planeta.

Če se povrnem k tveganju: mladi v vsej svoji različnosti bi morali še naprej imeti možnost, da izkoristijo svojo mladost z vsemi privilegiji, izzivi in lepoto, ki jih prinaša. Nedavno poročilo OZN je pokazalo, da sta zadovoljstvo z življenjem in sreča med mladimi odraslimi v zadnjem desetletju močno upadla. Toda kljub hudim izzivom, s katerimi se soočamo, sem trdno prepričana, da imamo dobre možnosti za obravnavo perečih izzivov in izboljšanje kakovosti življenja vseh, če bomo le mlade navdihnili s konkretnimi rezultati, ki jih bodo dosegli s svojim udejstvovanjem.

Kristýna Bulvasová je članica evropske mreže mladih za trajnostni razvoj. Bila je tudi mladinska delegatka pri Kongresu lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope in češka mladinska delegatka pri OZN. Kot nekdanja uradna govornica češko-nemškega mladinskega foruma si še vedno aktivno prizadeva za krepitev češko-nemškega sodelovanja. Kot mlada aktivistka, osredotočena na izobraževanje za prihodnost in trajnostnost, trenutno vodi češko nevladno organizacijo MOB - Mladi državljani, hkrati pa zaključuje študij na Karlovi univerzi v Pragi ter univerzi v Regensburgu. Poleg aktivnega sodelovanja na dogodku YEYS je Kristýna spregovorila tudi na tednu civilne družbe EESO na okrogli mizi o [predvidevanju za vključujoč pravični prehod in zeleno-modro rast](#).

MLADI IZ MOLDAVIJE NA DOGODKU YEYS – GENERACIJA, KI JE NI? NE USTAVI!

Med predstavniki in predstavnicami iz držav kandidatki za pristop k EU na letošnjem dogodku za mlade **Vaša Evropa, vaš Glas** (YEYS) je bila tudi mlada Moldavka Mădălina-Mihaela Antoci. Udeležila se je **tedna civilne družbe EESO** in je na otvoritveni okrogli mizi imela navdihujoč govor na temo **Še vedno enotni v različnosti**. Kot predsednica študentske mreže Erasmus za Moldavijo in članica Mladinskega sveta Moldavije je pripovedovala o tem, kaj EU pomeni za mlade v njeni državi in kaj sama počne za to, da bi tamkajšnje mlade opogumila za študij v tujini in jih spodbudila h globalnemu razmišljanju.

1. Ali Mladinski svet Moldavije mlade vključuje v razprave o evropskem povezovanju? Kako mladi Moldavci dojemajo EU?

Seveda! Mladinski svet Moldavije s posvetovanji, podpornimi kampanjami in neposrednim sodelovanjem z oblikovalci politik skrbi za to, da so stališča mladih v procesu vključevanja naše države v EU znana. Za mnoge mlade v Moldaviji EU predstavlja napredek, nova obzorja in prihodnost, v kateri je njihov talent priznan in cenjen. Vendar so v ozaveščenosti še vedno luknje in tukaj nastopimo mi – radovednost spreminjamo v aktivno sodelovanje.

Organiziramo forume, razprave in delavnice o povezovanju z EU, njenih politikah in pravicah mladih.

Pozivamo k vključevanju mladih v postopke odločanja v državi in izvajamo kampanje za obveščanje ter izobraževanje mladih o koristih članstva v EU.

2. Lahko na kratko predstavite svoje delo v študentski mreži Erasmus Moldavija?

Kot predsednica mreže imam nalogo, da mlade opozarjam na priložnosti v mednarodnem okviru, ki jim lahko spremenijo življenje. Naša ekipa si prizadeva spodbujati mobilnost in študentom na izmenjavi ponuditi prijazno okolje ter se zavzema za mednarodno izobraževanje. Ena mojih glavnih pobud je *Erasmus v šolah*, kjer srednješolce spodbujamo, naj začnejo razmišljati preko meja in globalno.

3. Nam lahko zaupate, koliko moldavskih študentov in študentk je doslej že izkoristilo akademske programe Erasmus+? Koliko jih je letno?

Trenutno Moldavija ne gosti študentov iz programa Erasmus+ iz tujine, zato pa naši mladi tam burkajo duhove! Vsako leto med 500 in 700 moldavskih študentov in študentk v okviru Erasmus+ študira na vrhunskih evropskih institucijah ali opravlja pripravništvo. Od začetka programa jih je na tisoče pridobilo mednarodne izkušnje. Nazaj prinašajo inovacije, vodstveno naravnost in sveže poglede. S pobudo *Erasmus v šolah* si prizadevam, da bi mobilnost postala stvarnost za še več mladih v Moldaviji. Svet je njihov, naj ga raziščejo.

4. Kakšen je po vašem mnenju pomen tovrstnih programov akademskih izmenjav za mlade v državi kandidatki, kakršna je Moldavija?

Erasmus+ ni le študijski program, je odskočna deska za prihodnost Moldavije. Mladim daje več kot le izobrazbo; nauči jih prilagodljivosti in odpornosti ter jim odpre evropsko perspektivo. V državi, kakršna je Moldavija, je izredno pomembno imeti generacijo, ki je nič ne more ustaviti, ki je inovativna, sodeluje in je pripravljena voditi našo državo v evropsko prihodnost.

5. Kaj ste pričakovali od dogodka YEYS in tedna civilne družbe?

Pričakovala sem poglobljene razprave, pogumne zamisli in resnične zaveze vključevanju mladih v oblikovanje politik. Ti dogodki so več kot le srečanja – so platforme, na katerih mladi nosilci odločanja spreminjajo utečene razmere in si prizadevajo za močnejšo, bolj vključujočo Evropo. Za Moldavijo je to še en korak naprej k premostitvi vrzeli med lokalno stvarnostjo in evropskimi cilji, a le pod pogojem, da mladi ne čakajo na prihodnost, temveč jo oblikujejo.

Mădălina Mihaela Antoci je mlada, 21-letna voditeljica, strastna zagovornica izobraževanja, državljanske udeležbe in opolnomočenja mladih. Trenutno je predsednica študentske mreže Erasmus Moldavija in članica Mladinskega sveta države.

Kot neumorna zagovornica akademskega programa Erasmus+ je dosegla velik uspeh pri spodbujanju mladih, da izkoristijo priložnosti na mednarodni ravni, hkrati pa opozarja na pomen izobraževanja doma. Njena prizadevanja so navdihnila na tisoče študentov in študentk, da se vključijo v akademsko mobilnost in aktivno prispevajo k svojim lokalnim skupnostim.

Ukrajinska mladina je resni?no mo?na

Dogodka Vaša Evropa, vaš glas! 2025 (YEYS) se je udeležilo približno 90 študentov iz EU, držav kandidatk in Združenega kraljestva. Valerija Makarenko je prišla iz v vojni razdejanega Harkova, da bi na dogodku zastopala Ukrajino. Povedala nam je, zakaj je sodelovanje na tem dogodku zelo pomembno za mlade Ukrajince, in izrazila upanje, da bo njena generacija, katere odpornost in enotnost sta se med vojno prekalili, povedla Ukrajino v svetlejšo prihodnost.

1) Zakaj meniš, da je pomembno, da se mladi udeležujejo dogodkov EU, kot je Vaša Evropa, vaš glas?

Menim, da je udeležba na dogodkih EU, kot je Vaša Evropa, vaš glas!, za mlade ključnega pomena, saj jim omogoča, da izrazijo svoje mnenje, sodelujejo v pomembnih razpravah in dejavno oblikujejo prihodnost

Evrope. Ti dogodki so resnično neprecenljivi za spoznavanje procesov odločanja, razvijanje vodstvenih sposobnosti in povezovanje z vrstniki iz različnih držav. Za mlade Ukrajince je udeležba še pomembnejša, saj nam omogoča, da delimo svoje pristne izkušnje, se zavzemamo za vstop Ukrajine v EU in krepimo solidarnost med evropsko mladino.

2) Kako je po tvojem mnenju vojna vplivala na mlade v Ukrajini?

Vojna je nedvomno močno vplivala na življenja mladih v Ukrajini, tako na njihovo izobraževanje in duševno zdravje kot na splošni občutek varnosti. Mnogi so se morali na primer prilagoditi študiju prek spleta ali se preseliti, pogosto v negotovih razmerah. Vendar je vojna okrepila tudi odpornost – mladi Ukrajinci so postali ne le simboli moči in trdnosti, ampak tudi bolj vključeni v prostovoljstvo, aktivizem in prizadevanja za obnovo, kot so projekti urbanističnega načrtovanja. Kljub težavam hočemo zaščititi našo identiteto in prispevati k prihodnosti naše države.

3) Kakšna so tvoja pričakovanja glede prihodnosti mladih v Ukrajini?

Gotovo je vprašanje prihodnosti za skoraj vsakega ukrajinskega najstnika zapleteno. Moja skupnost in jaz upamo, da bodo imeli vsi mladi v Ukrajini dostop do kakovostnega izobraževanja, priložnosti za poklicno rast in varno prihodnost v močni in neodvisni Ukrajini. Upam tudi, da bo mednarodna skupnost še naprej podpirala Ukrajino pri obnovi, da bodo mladi lahko zaživel in ne le preživel. Ukrajinska mladina je resnično močna, zato je navdihujoče, da vse več mladih sodeluje pri različnih projektih na področju izobraževanja, znanosti, obnove infrastrukture in na drugih področjih. Predvsem pa upam, da bo naša generacija, ki jo odlikujeta odpornost in enotnost, povedla Ukrajino v svetlejšo, inovativnejšo in bolj demokratično prihodnost.

4) Katere so tvoje zaključne misli o dogodku?

Bilo je res navdihujoče. Že ob pogovoru, poslušanju in analiziranju besed drugih udeležencev lahko rečem, da je to res močno prizorišče in da združeni lahko pokažemo, česa smo zares sposobni. Nekateri projekti, ki smo jih izvajali, so nam na primer pomagali bolje razumeti druge države. Slišala sem veliko dejstev o različnih državah, ki jih prej nisem poznala. Vesela in ponosna sem, da sem tu.

Valerija Makarenko je 16-letna dijakinja iz Harkova v Ukrajini. Obiskuje 10. razred harkovskega liceja #99.

Moja izkušnja s pobudo YEYS 2025 - Mladi lahko nekaj spremenimo!

Sedemnajstletni študent Adam Mokhtari je bil eden od irskih predstavnikov na konferenci [Vaša Evropa, vaš glas! \(YEYS\)](#), ki je marca v Bruslju potekala na temo „Glas dajemo mladim“. Priporočila konference je pozneje predstavil na tednu civilne družbe EESO, kjer je govoril na dogodku z naslovom *Načrtovanje prihodnosti Evrope - ponovno povezovanje polariziranih družb z učenjem v skupnosti in državljansko vzgojo*. Adam je opisal, kaj mu je všeč pri pobudi YEYS, in je z nami delil svojo osebno zgodbo o tem, zakaj si želi Evrope, v kateri se vsi počutijo vključene.

Avtor: Adam Mokhtari

Pozdravljeni, moje ime je Adam Mokhtari. Imel sem neverjetno izkušnjo, ko sem zastopal Irsko na konferenci Vaša Evropa, vaš glas! (YEYS) 2025. Na njej se je zbralo okoli 90 mladih iz vse Evrope, da bi izmenjali ideje in oblikovali prihodnost.

Najbolj mi je bilo všeč delo v skupinah, kjer smo razpravljali o pomembnih vprašanjih in sprejemali odločitve. Zelo mi je bila všeč tudi dejavnost, pri kateri smo izmenično bili poslušalci, govorniki in opazovalci ter razpravljali o tem, kaj Evropa osebno pomeni za vsakega od nas. Vsak je imel na voljo sedem minut za svoj govor, tako da se je slišal glas vsakega posameznika.

Na koncu smo se dogovorili o **petih ključnih priporočilih**. Med njimi so preglednejše delovanje vlad, ki vključuje mlade, poučevanje aktivnega državljanstva v šolah, zagotavljanje enakosti za vse, omogočanje mladim, da imajo dejansko besedo v politiki, in oblikovanje trdnega akcijskega načrta za podnebne spremembe.

V čast mi je bilo zastopati vse udeležence konference YEYS na tednu civilne družbe EESO in z oblikovalci politik deliti naša priporočila. Videl sem, da so glasovi mladih pomembni!

Moč izobraževanja

Izobraževanje ima izredno pomembno vlogo pri vključevanju mladih v demokracijo. Uči nas kritičnega razmišljanja, prepoznavanja lažnih novic in ukrepanja. Brez podpore šole ne bi imel te priložnosti, sedaj pa želim k sodelovanju spodbuditi tudi druge.

Predsednik EESO **Oliver Röpke** in koordinatorka EU za mlade **Biliana Sirakova** sta na konferenci YEYS prisluhnila našim idejam in nas spodbudila, naj si še naprej prizadevamo za spremembe.

Moja zgodba in zakaj je vključevanje pomembno

Rodil sem se na Irskem, potem ko sta se moja starša tja preselili konec 90. let. Ko sta prispela, sta bila od Ircev deležna ljubezni in spoštovanja. Mama in oče sta mi povedala, da je bilo v tistem obdobju na Irskem zelo malo raznolikosti, vendar sta kljub temu v 90. letih zelo lepo živela.

Sem Irec in Evropejec in sem alžirskega porekla. Čeprav se včasih počutim drugačnega od drugih, se večino časa počutim kot vsi drugi. Veliko sem se naučil iz različnih kultur in mislim, da je zaradi tega življenje boljše. Če bi bili vsi enaki, bi bilo dolgočasno. Gre za sprejemanje razlik in razumevanje drugih.

Žal se nekateri migranti in mladi danes soočajo z diskriminacijo, sovraštvom in nepravilno obravnavo, k čemur morda spodbujajo tudi družbeni mediji. To je treba spremeniti. Zelo me ražalosti, ko to vidim. Nekateri priseljenci na Irskem se sedaj soočajo s slabimi razmerami, živijo na ulicah in so obravnavani kot problem. Ni jim lahko, kar je zelo žalostno.

Imam srečo, da obiskujem šole, kjer se počutimo vključene, vendar vsi mladi nimajo takšne izkušnje. Poskrbeti moramo, da bodo vsi mladi občutili sprejemanje in pripadnost ter da ne bodo deležni zapostavljenosti ali odrinjenosti od družbe.

Gradimo boljšo prihodnost

Da bi Irska in Evropska unija postali bolj vključujoči, potrebujemo ustrežnejše izobraževanje o različnih kulturah in o tem, kaj EU počne za nas. To bo pomagalo pri razumevanju in izboljšanju vključevanja.

Potrebujemo dogodke v skupnostih, ki bodo ljudi povezali in jim omogočili pozitivne medsebojne stike. Več mladih je treba vključiti v odločanje na lokalni ravni, tudi v mladinskih klubih, športnih društvih, šolah ali na ravni EU. Tako se bodo počutili udeležene pri stvareh, ki so zanje pomembne. Mladim pokažite, na kakšen način se lahko udelejujejo.

Potrebujemo podporo EU, da bi vključevanje postalo prednostna naloga. Lepo je bilo slišati, da je to že prednostna naloga EESO.

Kaj želim za Evropo

Mnogi mladi ne vedo veliko o tem, kaj EU počne zanje, zato bi nam morala EU bolj pomagati pri vključevanju v politiko in volitve.

Želim si združeno, pravično in prijazno Evropo, v kateri se bodo vsi počutili vključene, ne glede na svoje poreklo.

Pobuda YEYS mi je pokazala, da lahko mladi nekaj spremenimo. Tudi če vse naše ideje niso takoj sprejete, so vsaj slišane. Kot irski mladenič z alžirskim poreklom čutim, da je moj glas pomemben, in želim, da imajo tudi drugi enake priložnosti.

Izobraževanje lahko pomaga pri zблиževanju ljudi in boju proti diskriminaciji ter daje mladim glas. To izkušnjo bom prenesel domov in k sodelovanju spodbudil tudi druge. Prihodnost Evrope je v naših rokah! To je naša Evropa in v njej imamo svoj glas!

Adam Mokhtari je 17-letni študent z Irske. Obiskuje srednjo šolo Bremore Educate Together v Balbrigganu blizu Dublina. Zelo se zavzema za EU in prizadevanja, da bi družbe postale bolj vključujoče in uspešne. Sodeloval je na konferenci YEYS 2025 in bil predstavnik YEYS na letošnjem tednu civilne družbe.

Dogodki, kot je Vaša Evropa, vaš glas, Ukrajincem kažejo, da jih Evropa ni pozabila

Mladi Ukrajinci, ki ob vsakodnevem bombardiranju razmišljajo predvsem o preživetju, si ne morejo privoščiti, da bi razmišljali o daljni prihodnosti, pravi 18-letna ukrajinska aktivistka Jevhenia Senyk, udeleženka dogodka Vaša Evropa vaš glas 2025. Povedala nam je, kako je vojna prizadela mladinske organizacije v njeni državi in zakaj je zanje pomembno, da imajo glas na evropskem prizorišču.

Kako je vojna v Ukrajini zadnjih treh letih prizadela vašo organizacijo in kako so se spremenile vaše dejavnosti?

Glavni cilj naše Platforme SD, ki je bila ustanovljena leta 2013, je zaščititi vrednote, kot so svoboda, solidarnost, enakost in pravičnost, saj verjamemo, da so to najpomembnejše vrednote za progresivno

prihodnost v Ukrajini. Imamo tudi veliko podružnic v tujini, da bi ohranili angažiranost mladih iz Ukrajine, ki so bili prisiljeni zapustiti svoje domove.

Vojna je predvsem vplivala na delo regionalnih podružnic, ker jih imamo veliko na primer v Odesi in Zaporozju, ki sta zelo blizu frontnim območjem in ljudje tam vsak dan doživljajo bombardiranje. Težko razmišljajo o organizaciji dogodkov, ko je njihov glavni cilj preživeti. Vsakodnevno bombardiranje vpliva na mlade po vsej državi, ker si ne morejo privoščiti, da bi razmišljali o daljni prihodnosti, ker nihče ne ve, kaj se bo zgodilo jutri ali celo kaj se bo zgodilo v naslednjih dveh urah.

Poleg tega so zaradi vojne v Ukrajini nestabilne finančne razmere, zato je premalo delovnih mest za mlade. Mladi morajo najti zaposlitev, hkrati pa si prizadevajo za izobraževanje in sodelovanje v mladinskih organizacijah, kar ni lahko.

Po obsežni invaziji so se številni mladi začeli boriti proti ruski agresiji z orožjem v svojih rokah namesto prek mladinskih svetov ali mladinskih organizacij. Zato mladi nimajo političnih izkušenj. V prihodnosti bo težko zagotoviti, da bodo lahko vsi ustrezno sodelovali v politiki.

Na platformi SD nudimo brezplačno, neformalno politično izobraževanje, da bi mlade ozaveščali o tem, kako lahko vplivajo na politiko na regionalni in nacionalni ravni.

Zakaj je po vašem mnenju pomembno, da se mladinske organizacije oziroma predstavniki teh organizacij udeležujejo dogodkov, kot je Vaša Evropa, vaš glas?

Ti mednarodni dogodki Ukrajincem predvsem kažejo, da Evropa ni pozabila na nas. Za nas je pomembno, da smo tukaj, da imamo glas, da se pozanimamo o izkušnjah drugih udeležencev in da se vrnemo v domovino z novimi idejami.

To tudi kaže, da smo sposobni in odločni, da postanemo del Evropske unije, kajti če smo tu, nam lahko evropska mladina prisluhne in mi lahko prisluhnemo njim. Povezuje nas neke vrste partnerstvo.

Kakšno podporo in pomoč po vašem mnenju potrebujejo mladi, da bi jih spodbudili, da ostanejo vključeni v mladinsko delo in mladinski aktivizem?

Mislim, da je zelo pomembno, da Evropska unija prisluhne ukrajinski mladini. Če nam bo Evropska unija še naprej omogočala besedo pri oblikovanju politike EU, bomo prišli do skupnih zaključkov, ki bodo v prid obema stranema, ker smo del Evrope, zato je potrebno strinjanje na vseh področjih politike. Če bo Evropska unija še naprej finančno podpirala ukrajinsko mladino pri udeležbi na dogodkih, kot je ta, bo to pripomoglo k ohranjanju njene politične angažiranosti, saj finančno breme ne bo predstavljalo tako velike ovire za udeležbo.

***Yevhenia Senyk** je mladinska aktivistka pri Platformi SD, članski organizaciji ukrajinskega Nacionalnega mladinskega sveta. Je študentka mednarodnih odnosov na Narodni politehnični univerzi v Lvovu.*

Vključevanje mladih ne sme biti zgolj formalnost

Še nikoli prej nismo imeli tako izobražene generacije s tolikšnim potencialom, ki pa je hkrati pod tolikšnim pritiskom in se sooča s toliko dvomi glede prihodnosti, pravi Bruno António, strokovnjak za mlade in glavni govornik na dogodku Vaša Evropa, vaš glas 2025. V pogovoru za EESO info je spregovoril o tem, kako okrepiti glas mladih in zakaj je ob porastu diskriminacije in ksenofobije v Evropi ključno, da se v okviru prihodnjih programov EU za mlade te še naprej uči o pomenu demokracije.

1. Ali so mladi danes pasivni ali aktivni v političnem in družbenem življenju? Kako se lahko bolj vključijo v oblikovanje politik?

Različne študije kažejo, da mladim ni vseeno in da aktivno sodelujejo. Če politično udejstvovanje opredelimo kot poučenost o ključnih družbenih vprašanjih, je očitno, da se mladi trudijo za spremembe. Še posebej zanimivo je, kako se odločajo za sodelovanje. Ustaljeni načini so volitve, prostovoljsko delo v nevladnih organizacijah ali včlanitev v podmladke političnih strank. Danes se zdi, da so med mladimi manj priljubljeni, saj ti na oblikovanje javnih politik raje vplivajo s podpisovanjem peticij ali sodelovanjem na protestih in na druge inovativne načine. V [mreži DYPALL](#) raziskujemo ta orodja udeležbe, ki vključujejo posvetovanja, sodelovanje v lokalnih mladinskih svetih in druge oblike lokalnega dialoga z mladimi. Opažamo, da je med mladimi veliko zanimanja za sodelovanje, vendar večina uveljavljenih mehanizmov še vedno ni prijazna mladim niti nima prave teže.

2. Rezultati nedavnih evropskih in nacionalnih volitev kažejo, da je veliko mladih volilo desničarske stranke. Kaj je razlog za to in ali menite, da je to zaskrbljujoč trend, ki bi lahko ogrozil evropske vrednote, kot sta enakost in vključenost?

Višja podpora desničarskim strankam med mladimi je zaskrbljujoč trend. Menimo, da je posledica nezadovoljstva s prevladujočo politiko, globokega nezaupanja v politične institucije, želje po močni nacionalni identiteti ter strahu v zvezi z gospodarsko in socialno varnostjo. Razumeti moramo temeljne

vzroke teh zaskrbljujočih volilnih trendov. Ta generacija odraža v času nenehnih kriz in negotovosti glede prihodnosti. Še nikoli prej nismo imeli tako izobražene generacije s tolikšnim potencialom, ki pa je hkrati pod tolikšnim pritiskom in se sooča s toliko dvomi glede prihodnosti. Algoritmi v družbenih medijih poudarjajo vsebino, ki razdvaja, in vplivajo na stališča.

Vse to povzroča negotovost glede prihodnosti. Glasovanje za populistične stranke je lahko po eni strani oblika protesta in splošnega nezadovoljstva, po drugi strani pa lahko odraža tudi željo po odločnosti oblasti, kar prinaša občutek varnosti. Vendar se je v preteklosti že pokazalo, da mladi pogosto izgubijo upanje in se počutijo izdane, ko populistične desničarske stranke pridejo na oblast. Ko spoznajo, da so jim pravice, svoboščine in druge pomembne vrednote odvzete ali postavljene pod vprašaj, je pogosto že prepozno.

Ta trend že ogroža naše evropske vrednote. To lahko vidimo ne le v političnem diskurzu, temveč tudi v vsakdanjem življenju ljudi v naših skupnostih, kjer ksenofobija ali diskriminacija do drugačnih postajata del normalnosti. Zato je bistveno, da programi EU za mlade tem še naprej pomagajo razumeti pomen demokracije, jo spoznavati in doživljati, hkrati pa jim pomagajo razvijati veščine, potrebne za krepitev odpornosti proti grožnjam, ki jih pomenijo protidemokratska gibanja.

3. Koliko mladi Evropejci vedo, kaj EU počne zanje? Kako jih spodbuditi k večjemu zanimanju za EU? Kako ocenjujete prizadevanja EU na področju komuniciranja?

Mirno lahko rečemo, da se mladi vsekakor bolje zavedajo, kaj EU počne zanje, kot starejše generacije. Programi, kot so Erasmus+, Evropska solidarnostna enota in DiscoverEU, prispevajo k oblikovanju občutka pripadnosti evropski identiteti, zato jih je treba okrepiti in vsem mladim v Evropi omogočiti dostop do njih.

Toda ali se mladi resnično zavedajo, kaj jim Evropa omogoča? Po našem mnenju ne. Zmožnost EU, da vpliva na družbo, zlasti na mlade, mora biti še bolj vidna in bolj razumljena. Odločitve, ki jih sprejemajo institucije EU, imajo velik vpliv, to pa bi morale mlade spodbuditi, da se bolj zanimajo za zadeve EU. Kako? Na misel mi prideta dve ideji: institucije EU morajo jasno sporočiti, da odločitve na ravni EU neposredno vplivajo na življenja mladih. Prav tako bi morale razširiti programe, ki mladim ponujajo več priložnosti za spoznavanje, doživljanje in odkrivanje EU. S tem se lahko poveča občutek pripadnosti, empatije, povezanosti in prijateljstva med Evropejci.

Kljub precejšnjim prizadevanjem različnih institucij EU, da bi navezale stik z državljani, in kljub občutno kakovostnejšim kampanjam in orodjem ne moremo reči, da zadoščajo, saj so v praksi pogosto daleč od resničnega življenja mladih.

Čeprav je EU dosegla napredek na področju prisotnosti v družbenih medijih in pri kampanjah, namenjenih mladim, se je z njenimi sporočili še vedno težko poistovetiti, zlasti tistimi, ki so namenjena različnim skupinam mladih v naši družbi. Prizadevanja EU na področju komuniciranja je treba še naprej krepiti in strukturirati z vključevanjem novih metod ozaveščanja, na primer z najemanjem mladinskih nevladnih organizacij kot zastopnikov stališč mladih, razvojem decentraliziranih platform za ozaveščanje in pripravo kampanj zgodbarjenja, ki politike EU povezujejo z vsakodnevnimi izkušnjami. Pri tem je nujno preizkušati nove komunikacijske pristope in mlade neposredno vključevati v oblikovanje in izvajanje kampanj ter drugih komunikacijskih dejavnosti.

2. Kako lahko okrepimo glas mladih?

Tako, da jih jemljemo resno in upoštevamo njihov prispevek. Institucije imajo moč in zmožnost, da okrepijo glas mladih, vendar včasih umanjka pripravljenost, da jim zagotovijo prostor, podporo, priložnosti in orodja za resnično sodelovanje. Sodelovanja mladih ne smemo obravnavati kot formalnost in jih zgolj vabiti na javne dogodke in fotografirati za družbene medije, nato pa zanemariti njihov prispevek. Sodelovanje mladih

mora biti učinkovito, kar pomeni, da morajo mladi videti rezultate svojega sodelovanja in spremembe, ki sledijo.

Za okrepitev glasu mladih je potrebna institucionalna podpora, kot je zastopanost mladih v organih odločanja. Prav tako je treba vzpostaviti zaupanje, za kar so potrebni čas, kakovostni prostori in procesi sodelovanja. V ta namen so potrebna ustrezna finančna sredstva, institucije pa potrebujejo zmogljivosti za boljše delo in vključevanje mladih v odločanje. Za to so potrebne naložbe, resnična predanost in čas.

Bruno António je izvršni direktor mreže DYPALL, evropske platforme organizacij civilne družbe, lokalnih oblasti in raziskovalnih ustanov za spodbujanje udeležbe mladih pri sprejemanju odločitev na lokalni ravni. Zadnjih 12 let dela kot strokovnjak za mlade in zunanji svetovalec več institucijam, kot sta Evropska komisija in Svet Evrope. Pred tem je bil generalni sekretar organizacije Youth for Exchange and Understanding ter izvršni direktor zadruga ECOS - Cooperativa de Educação, Cooperação e Desenvolvimento. Na algarveški univerzi v Faru na Portugalskem je diplomiral iz socialne pedagogike.

Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Avtorji prispevkov

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Dimitra Panagiotou (dm)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Leonard Mallett (lm)
Marina Aiudi (ma)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Samantha Falciatori (sf)
Parminder Shah (sp)
Thomas Kersten (tk)

Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Naslov

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

03/2025